

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

PRIMA ZĂPADĂ

Simona CAZACIU, 12 ani
Școala de Arte Plastice N. Moisei, Telenești

Vreau să plutesc, să râd și să dansez,
Vreau să simt că trăiesc, visând.

pag. 1-5

Darul și bunătatea ta va aduce lumină atât în sufletul tău, al părintilor tăi, cât și al copiilor care au uitat să mai zâmbească.

pag. 16

Cu ajutorul fraților mai mari, a învățat să citească și să numere pe când avea doar patru ani. Bunicul său după mamă a intuit un viitor de cercetător pentru nepoțel.

pag. 28

Vântul suflă jucăuș peste dealurile troienite de omăt. Cerul își cerne argintata zăpadă în roii și vârtecușuri scânteietoare.

pag. 30-31

ianuarie
1, 2021

NEVOIA DE SENS

Ai nevoie de o scumpă atitudine
În viața asta scumpă în devenire,
Te transformi într-un alegător cu certitudine,
Cu emoții ascunse în privire.
Ai nevoie de sens în tot nonsensul,
Ce se ridică până la substanța cenușie
Și îți admiră ca un trecător mersul,
Îți capeți răbdarea numărând până la 1000.
De după țărm, te vezi stăpân pe propria viață,
Lumea în întregime îți aparține,
Nu oamenii, și nici acea frumoasă rață,
Dar drumurile acestei vaste lumi și viitorul ce după
tine vine.

Cu perna sub cap, somnul te salvează de la grele
gânduri,
Și câte un vânt ușor te face din nou un nou-născut,
Fără perceptia de a face o alegere în ale verii călduri,
Cu pielea catifelată, cu zâmbetul deja schițat.
Și cu gustul simplu asezonat cu condimentele pasiunii,
Treci dincolo, spre mare,
Nu rămâi mult pe loc, cum o fac unii,
Dar mergi spre acea frumoasă zare.

**Alexandra BOGUS, cl. a X-a
LT S. Haret, Chișinău**

DUPĂ SĂRBĂTORI

Valerie TUDOR

PLONJAREA ÎN TIMP

*O*dată ce suntem în luna nașterii „Luceafărului poeziei românești”, vă invit să plecăm urechea la în-demnul lui Tudor Arghezi: *Eminescu e singur un tot, și scriitorul încă Tânăr se poate familiariza cu meșteșugul literar din cele șaizeci și una de poezii ale lui, studiate cu de-amănuntul.* Desigur, un studiu serios presupune prezența unui instrumentar special. Dar, pentru început, e bine să luăți cunoștință de aceste poezii, să vă pătrundetă de atmosfera lor, de marile lor elanuri, de setea poetului de a ajunge la esența lucrurilor și a existenței umane. Succes!

Alexandra BOGUS, cl. a X-a (Chișinău). Dincolo de unele reticențe și ușoare voalări, textelete cu o ținută elevată și invită cititorul la coparticipare, comeditație, codescoperire a sensurilor. Vorba lui Tudor Arghezi: *Poezia nu povestește nimic și se poate și lipsi de cunoscere: poezia e ca o ceață, și ca un ecou: o stare sufletească.* Felicitări!

Olga CUROȘ, cl. a XI-a (Cricova, Chișinău). Iubirea ce mișcă stelele din nou e pe tapet. Ar fi bine să acorzi o atenție mai mare limbajului, detaliilor, tuturor aspectelor care, până la urmă, creează atmosferă poetică, inefabilul. Or, poezia este o știință la fel de exactă ca și geometria (Gustave Flaubert).

Patricia PETRESCU, 17 ani (Târgu-Neamț, România). De această dată vîi cu un text mai scurt și, se pare, mai concentrat, în care fiorul poetic e la el acasă.

POVARA IUBIRII

Te ţin lângă sufletu-mi aproape,
Îți aud pașii și vocea ce tiptil în mine intră,
Valurile inocente se pierd prin taine și-n noapte
Mai tac, mai iubesc, mai ascultă.

Să am o viață pierdută prin dor,
Iar gândurile vraite să-mi omoare privirea.
Ti-aș dedica un veac și-un minut de amor –
Să ascult ca un nebun și eu tot aşa iubirea.

Amant privilegiat prin chip se zări.
Fixează-mă cu patima și sufletul!
Frigul cu teamă amar ne-ncăldzi
Și prin locuri goale ne duce vuietul.

Olga CUROȘ, cl. a XI-a
LT Al. I. Cuza, Cricova, Chișinău

Gloria FURDUI, Cătălina CROITOR, cl. a V-a (Anenii Noi). E de remarcat efortul concertat al elevilor de la Liceul M. Eminescu din Anenii Noi. Între rânduri am descoperit mult entuziasme, cunoaștere bună a limbii, subiecte interesante, care însă, abia profilându-se, nu au ajuns să intrunească condițiile unui text publicabil. Cu unele mici rezerve, am evidențiat poezia Gloriei Furdui și eseul Cătălinei Croitor. Succes în continuare!

Nicoleta GUȘTIUC (Chișinău). Ai schimbat serios macazul de la eseul la proză și, probabil, nu întâmplător. Vine o vreme când dintr-un observator al lumii dorești să devii creator de lumi. Îți reușește!

Adriana VDOVICENCO, cl. a XI-a (Puhoi, Ialoveni). Prima brumă punctează nu doar o stare a naturii, ci și a sufletului. Laconic, dar expresiv și anotmant, eseul convinge și invită la o privire mai îscoditoare spre lumea din jur, dar și spre cea interioară.

Ana COJOCARU, 16 ani (Răciula, Călărași). Nu e ușor să plonjezi în timp. Ai făcut-o! Pe alocuri stângaci, pe alocuri oarecum confuz, ne-ai condus totuși prin timp și ne-ai pus în față lui. Restul depinde de fiecare cititor în parte.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

LINIȘTEA SERII

Ei, bine, ziua m-a obosit –
Cer mâinilor să dea drumul la tot,
Frunții să uite orice gândire,
Simțurilor – să se cufunde în somn.

Lampa mică de pe noptieră
Îmi dă lumină și tace!
Învățată cu puțin,
Învățată cu dor și tristețe!
Pentru mine e mult.
Afară vântul freamătă,
Desparte frunza de ramură
Ca pe mine de vise!
În jurul cercului magic al nopții
Vreau să plutesc, să râd și să dansez,
Vreau să simt că trăiesc, visând.

Patricia PETRESCU, 17 ani
Târgu-Neamț, România

CRĂCIUNUL

Afără-i iarnă
Si ninge liniștit,
În jur e mireasmă de sărbătoare –
Crăciunul a sosit!
La porți răsună-un colind sfânt,
E pace-n cer și pe pământ,
Căci astăzi s-a născut Hristos,
Cel cu chipul luminos.
Copiii nașterea vestesc,
Nuci și mere dulci primesc
Și-L laudă pe Domnul Sfânt
Că s-a născut pe-acest pământ.

Saida SKRIJELJ , cl. a XII-a
LT *St. cel Mare și Sfânt*, Taraclia, Căușeni

O SEARĂ ALBASTRĂ

Lea IOVU, cl. a II-a

LT *Principesa N. Dadiani*, Chișinău

UN CUPLU ÎN IARNĂ

A fost în iarnă când ningea
Peste cărarea noastră.
Și fulgii din cer cădeau
Frumos, ca prima dată.
Eram cu fețele în sus
Și gândurile ne treziră,
Când am văzut copacul tuns
Cum ne privea cu milă.
Da, se uita exact la noi –
Un cuplu-nmărmurit în iarnă.
Mâinile ne înghețau
Și nimic nu puteam spune.

Sorina GANDRABUR
Glinjeni, Șoldănești

* * *

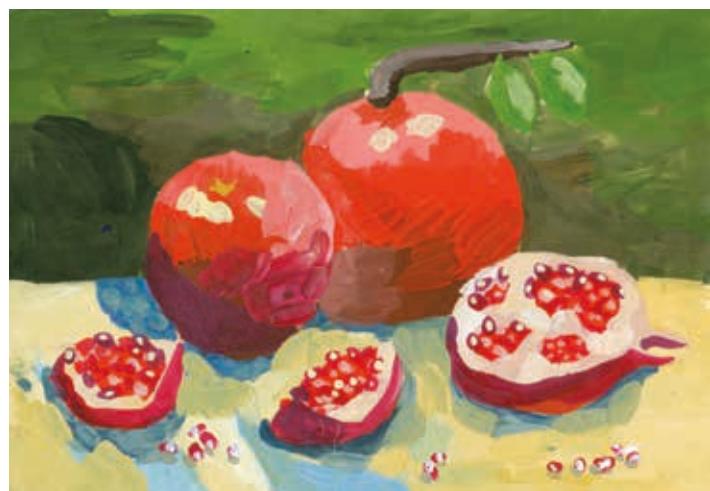
În garderoba prăfuită și uitată de ani buni,
Sunt capturate mii de amintiri cu grele presiuni.
Împinsă cu multă dramă și pasiune,
Sunt ale zile de tensiune.
Ascunsă este și a voastră piesă de teatru,
Unde el era un delicat egolatru.
Acum însă trăiești clipa cu o inocentă vizuire,
Energia ta ramifică și stilului difuziune.
Gândul îți zboară rafinat peste tot,
Te consideri al vieții propriu pilot.

Alexandra BOGUS, cl. a X-a
LT *S. Haret*, Chișinău

SOARE CU DINȚI

Nicoleta SÎNCHESTRU, 12 ani
LT *M. Berezovschi*, Chișinău

NATURĂ STATICĂ CU RODII

Sorina DOBAN, 13 ani
Școala de Arte Coșnița, Dubăsari

PRIMA BRUMĂ

Pe gene, pe ochi, pe buze, pe mâini... sunt toată numai brumă.

Am ajuns cu numărătoarea până la 35 august și vara m-a acționat în judecată, cică îi prelungesc ilegal zilele de muncă. La 47 august, dosarul a fost închis. Deznodământul? Vara nu-i decât o iluzie îngâmnată a sufletului. Roua de dimineată e efemeră, aparent banală și chiar neobservată de globii oculari grăbiți spre, spre unde oare...?

Și totuși noiembrie îi ia dreptul de a mai exista, fără să o întrebe măcar și o preschimbă sub acțiunea frigului care o constrângă în brumă, cristale mici de gheăță, care însă nu mai conduc căldura clipelor de azi, de ieri și de mâine.

Și cât de imprevizibil apar aceste fire de frig care cresc pe coardele lăuntrice ale gândurilor. Pur și simplu, la miez de noapte, în bezna tăioasă te invadază aerul rece polar, rece până în nucleul de cord și te arestează fără drept de apel.

Noiembrie, 0°C, oameni deghizați în frunze, vals, vals, vals... și culoare peste care cade domol bruma.

Adriana VDOVICENCO, cl. a XI-a
LT Gh. Palade, Puhoi, Ialoveni

TIMPUL NOSTRU

Trăim într-o lume în care timpul este mai activ decât oamenii. Fiecare secundă, fiecare minut vin și pleacă, lăsând în urmă o amintire ce mai devreme sau mai târziu se întoarce doar în memorie.

Suntem liberi la fel ca și timpul, dar până la urmă realizăm că cu toții suntem supuși personalității noastre. Gândurile, frământările și planurile noastre nu știm unde ne duc: la bine sau la greu. Însă, zi de zi, realizăm că timpul se ocupă de toate. Anume el ne dezvăluie toate așteptările, care acum se dovedesc a fi niște provocări pentru trecut.

Timpul nu e un vechi apanaj al umanității, ci un nou început de viață. Nu e necesar să spunem că „avem numai o viață” sau că „nu avem timp”, pentru că s-ar putea să nu realizăm valoarea lucrurilor care se întvârtă în jurul nostru, a fericirii ce bate la ușa inimii și așteaptă un zâmbet de recunoștință sau de bunăvoie. Timpul niciodată nu pleacă, nu ne părăsește, doar că lasă loc de o activitate nouă pe traекторia succesului, care cândva a fost doar un vis.

Ana COJOCARU, 16 ani
Răciula, Călărași

VÂNĂTOARE DE NOAPTE

Nicoleta ALEXANDRUC, 12 ani
LT I. Creangă, Chișinău

IARNĂ BLÂNDĂ

Maria CERBU, 15 ani
Bobeica, Hâncești

CUM E SĂ-ȚI AMINTEȘTI UN VIS

Aseară, când am pus geană pe geană, aveam o dispozitie veselă. În mintea mea, pluteau mii de gânduri, iar printre ele, ieși la iveală o pădurice micuță. Pe copaci se văd afișe colorate, care dădeau de știre că în curând marele concert va începe. Concertul a și început, veselie, muzică, emoții, voie bună, toate erau acolo, nimeni și nimic nu lipsea. Concertul a durat cât a durat, însă, la un moment dat, a luat sfârșit, iar odată cu el, a sfârșit și noaptea. Soarele harnic urcă lin pe cerul cristalin, iar luna mohorâtă coboară încetișor de pe cer. M-am trezit și un gând mă tot copleșea, „Oare ce am visat noaptea aceasta?”, „Chiar nu-mi pot aminti...”. M-am gândit mult și, într-un final, am zărit un gândăcel ursuz și nu știu cum, sau de ce, însă îndată, străbătând mii de gânduri și dorințe, visul magic reuși să iasă la iveală. Cât de fericită eram că mi-am adus aminte visului buclucaș.

Visul mi l-am amintit, întâmplarea v-am povestit, acum e timpul pentru citit!

Cătălina CROITOR, cl. a V-a
LT M. Eminescu, Anenii Noi

ACUM CA NICIODATĂ

Ca o actriță de revistă, cu firele rebele de păr împrăștiate ca microorganismele în solul fertil, merge triumfal spre ceva fatal, ca o artă în cerul privit de atâtia ochi în nopțile îinstelate, cu păturile peste recele corp, sărutat de buze parfumate și calde. Si roza aromă de promisiuni goale cu un rom la calde confesiuni sunt cele mai pipăite clipe de lacrimi criminale ce vin și cu un vin ca un boom sec sau poate demidulce. Si îmbrățișări dispersate ca o profilaxie la aşa-numitul dor, care nu fugă spre fereastră să alerge după alte doruri.

Alexandra BOGUS, cl. a X-a
LT S. Haret, Chișinău

DANS ÎN GLISSANDO

Iulia ȚICAREVA, 17 ani
Scoala de Arte Plastice A. Șciusev, Chișinău

GIMNASTICĂ ARTISTICĂ

Daniela PIARENCO, 15 ani
Scoala de Arte Mereni, Anenii Noi

REVISTA NOI – 2021

Dragă prietene,
Te-ai bucurat din plin de sărbătorile de iarnă alături de cei dragi. Sigur și au adus și niscaiva bani în punguța ta. Dacă încă nu te-ai abonat la revista *NOI*, rezervă 220 de lei pentru a face un abonament pentru următoarele 11 luni ale anului 2021.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista *NOI*. Îndecămăni să se aboneze! Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista *NOI*.

Abonându-te la *NOI*, te asiguri cu un adevărat ghid pe tărâmul creației și al autorealizării. Poți miza pe echipa redațională, pe specialiștii asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Colaborarea noastră este una deschisă – în paginile revistei poți găsi: literatură și spiritualitate, ecologie și investigații tehnice, profesii și probleme psihologice, teatru, muzică și cinema, sport și curiozități... *NOI* este revista care poate vorbi simplu despre lucruri complicate. Citește număr cu număr și viața ta va deveni mai frumoasă și mai interesantă.

Revista *NOI* apare lunar, inclusiv în vacanța mare, fără numere comasate.

Prețul unui abonament pentru 11 luni este de 220 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista *NOI* poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

CARTE FĂRĂ SFÂRSIT

Sunt o parte a tot ceea ce citesc.
Theodore ROOSEVELT

Lectura este o formă a fericirii. Ultima la care vom renunța.

Fernando SAVATER

Niciodată doi oameni nu vor citi la fel una și aceeași carte.

Edmund WILSON

Dacă nu-ți place să citești, înseamnă că n-ai găsit carteă potrivită.

Joanne K. ROWLING

Am citit o carte pe zi și toată viața mea a fost schimbată.

Orhan PAMUK

O carte bună nu are niciodată sfârșit.

Robert Dalziel CUMMING

Când înveți să citești, devii liber pentru totdeauna.

Frederick DOUGLASS

Un cititor trăiește o mie de vieți încinute de a muri. Cel care nu citește, trăiește o singură viață.

George R. R. MARTIN

Dacă am citi numai ce citesc alții, am gândi la fel ca ei.

Haruki MURAKAMI

Citim ca să aflăm că nu suntem singuri.

Clive Staples LEWIS

Întotdeauna mi-am imaginat Paradisul ca fiind un fel de bibliotecă.

Jorge Luis BORGES

Cărțile bune nu își dezvăluie secretul de la început.

Stephen KING

Asta e fascinant la cărți: îți permit să călătorescă fără să faci un pas.

Jhumpa LAHIRI

Nu poți deschide o carte și să nu îneveți ceva.

CONFUCIUS

VESTEÀ CEA MARE

Jn una din zile, când atmosfera în casa noastră era plăcută, părinții mei ne-au adunat în jurul lor, tot șușotind.

Aveau în mâna o cutie frumos ambalată, urmând să ne dea vesteà cea mare. Eu și Smaranda, emoționați nevoie mare, ne întrebam: ce-o fi oare? Mama ne-a adunat grămcăjoară, iar tata ne-a

spus că urma să mai avem o surioară sau un frate.

Culorile pe care le-am descoperit în cutie prevesteau surpriza mult așteptată. Rozul și albul inundase casa noastră, iar inimile familiei mele o așteptau pe Sara.

**Severian CODREANU, cl. a VI-a
LT I. Creangă, Chișinău**

ÎMPĂCARE, ÎMPĂCARE

Ca în orice familie, mai ales, ca între surori, avem mici neînțelegeri. De fiecare dată știam soluția. Este legământul exprimat prin versurile transmise de părinți, iar lor de la parintii lor: *Împăcare-împăcare, niciun fel de supărare, dacă ne mai supărăm, luăm valiza și plecăm.*

Acest pact era întărit prin unirea celor două degete mici ale ambelor părți. La început nu-mi dădeam seama de sensul acelor cuvinte. Citind mai multă literatură despre pace și înțelegere, am descoperit lucruri care îmi erau tipărite încă de mică. Deci pacea și iubirea sunt

strâns legate între ele. Doar cel care îl iubește pe aproapele său și caută pacea, o poate dobândi. Ea trebuie căutată în adâncul sufletului și se ascunde în fiecare dintre noi, asemenea unui cufăr scufundat în ocean. Cheia o poate găsi oricine. Nu e greu. O purtăm în inimă noastră. Ea se află în lucruri simple și mărunte, cum ar fi: vorbe blânde și dulci, gesturi de politețe, fapte bune.

Să iubim viața! Să căutăm pacea și s-o urmăm!

**Andreea GONCEAR, cl. a V-a
LT M. Eminescu, Anenii Noi**

TIMPUL TRECE

**Cristina CODA, 17 ani
LT Gh. Palade, Puhoi, Ialoveni**

EXAMENUL ÎNCREDERII

Jn ultimul timp viața chiar m-a surprins. Uneori mă lasă să mă târasc pe pământ, alteori mă ridică.

Acum vreau să vorbesc despre prieteni adevărați. Prietenii – un cuvânt străin pentru mine. De ce? De câte ori am încercat să leg prietenii, am fost frântă cu niște acțiuni la care nu mă așteptam. Poate sunt eu de vină, dar mi se pare că sunt o persoană destul de amicală. Am fost educată să țin foarte mult la persoanele de lângă mine, însă în ultimul timp ele îmi fac rău.

Ei bine, să trecem peste tema aceasta, pentru că nu-mi ajung cuvințe să mă exprim.

Altă temă care mă frământă este încrederea. Sunt o persoană care oferă încredere, doar pentru că nu mi s-a oferit mie.

Ce este încrederea?

Pentru mine este siguranță că ești înțeles și nu ești trădat. Prietenia și încrederea sunt lucruri foarte complicate. Toți jucăm roluri, chiar dacă schimbăm scenă. Sunt sigură că ne e scris scenariul și că trebuie să așteptăm piesa în care prietenii adevărați își fac apariția. Încep încă o dată să-mi demonstreze că undeva mă așteaptă și pe mine o persoană care să nu mă judece și pe care să o pot numi Prieten. O să exercez mult la încrederea în oameni, dar examenul e foarte greu.

**Andreea VERDEȘ, 15 ani
Cotul Morii, Hâncești**

NECESITATE SAU POVARĂ?

CHESTIONAR

1. Cum crezi, temele pentru acasă sunt o necesitate sau și o povară?

2. Când obișnuiești să faci teme, îndată după ce te întorci de la școală sau le lași pentru mai târziu?

3. La care dintre discipline întâmpini greutăți atunci când îți pregătești temele pentru acasă?

4. Cei ajutorul cuiva atunci când îți faci teme?

5. Cum memorizezi mai bine informația, citind cu voce tare sau în gând?

6. Cum procedezi atunci când cineva îți cere să copieze de la tine tema pentru acasă?

7. Când obișnuiești să repeți tema învățată: dimineața, înainte de a pleca la școală sau în pauzele dintre ore?

8. Ce surse folosești atunci când îți faci lucrul pentru acasă?

9. Preferi să-ți faci temele în liniste sau cu muzică?

10. S-a întâmplat să mergi la școală cu temele nepregătite?

11. Cunoști care a fost ultima temă pentru acasă propusă de profesorul Mihai Ulmu elevilor săi din romanul cu același nume de Nicolae Dabija?

AM ÎNDRĂGIT REVISTA NOI

Recent, revista NOI a împlinit 90 de ani de la apariție și 30 de ani de la trecerea ei la o serie nouă. Cu această frumoasă ocazie, în numărul din octombrie trecut, prin intermediul chestionarului *Constelația NOI*, v-am invitat să vă exprimați opiniile, gândurile, emoțiile legate de revistă. Ca de obicei, le publicăm pe cele care ne-au impresionat mai mult.

2. Am descoperit revista NOI în „cutia magică” a surorii mele, care a fost un cititor fidel al acestei publicații.

3. Citesc doar anumite rubrici, în schimb nu ratez concursurile.

8. Nu știam ce vârstă are revista, dar am aflat acest lucru odată cu apariția numărului din octombrie 2020. Îi doresc mulți ani înainte și cititori fideli.

4. Am îndrăgit atât de mult revista NOI, încât am hotărât să mă abonez îndată la ea.

5. Da, particip la concursurile organizate de revista NOI de la a treia ediție. Acestea contribuie la acumularea mai multor cunoștințe.

**Teocista COLȚA, 14 ani
Cărpineni, Hâncești**

7. Chiar de la început, de când m-am abonat la ea, revista m-a ajutat foarte mult la școală, la orele de limba română, dar și în viața de zi cu zi.

10. Mi-ar plăcea să apară în revistă rubrici despre animale, păsări, copaci.

**Daniela COȘCIUG, 14 ani
Gura Camencii, Florești**

1. Mă consider un cititor fidel al revistei NOI.

11. Nu văd ce ar lipsi sau ce ar trebui de îmbunătățit la revista NOI. Este o revistă bine gândită, atât după conținut, cât și ca prezentare grafică.

**Elena CASIAN, 15 ani
Orhei**

2. În 2019, angajații revistei NOI au făcut o vizită la școala noastră. Din acel moment am început să citeșc și să particip la concursurile din paginile ei.

9. Dacă revista nu ar apărea în perioada de vară, aș pierde timpul în zadar.

12. Este vorba de Ion Druță, Nicolae Dabija, Grigore Vieru.

**Mihaela MITCO, cl. a VIII-a
Cușmirca, Șoldănești**

NOI ȘI VOI – 2020

Dragi prieteni, desemnăm cei mai activi参
ticipanți la chestionarul *noi și voi* pentru anul 2020. Felicitări pentru Teocista COLȚA, Cărpineni, Hâncești; Maria CERBU, Bobeica, Hâncești; Dumitrița CHIRIȚĂ, Ignăței, Rezina; Mihaela MITCO, Cușmirca, Șoldănești; Gabriela POPENCO, Cioburciu, Ștefan-Vodă; Diana BOLDURATU, Hâncești. Câștigătorilor li se oferă Albumul de familie al Par-

teneriatului Estic (Donator: Uniunea Artiștilor Fotografi din Republica Moldova) sau Catalogul Bienală Internațională de Pictură. Chișinău 2019 (Donator: Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova). Aceștia sunt așteptați să-și ridice premiul la redacție. Totodată, le mulțumim tuturor pentru participare.

Începe o nouă ediție a acestui concurs. Așteptăm în continuare răspunsuri inspirate. Succes!

EȘTI ATÂT DE FRUMOASĂ, IARNĂ!

Nichita STĂNESCU

CÂNTEC DE IARNĂ

Ești atât de frumoasă, iarnă!
Câmpul întins pe spate, lângă orizont,
și copacii opriți, din fuga crivățului...
Îmi tremură nările
și nici o mireasmă,
și nici o boare,
doar mirosul îndepărtat, de gheăță,
al sorilor.
Ce limpezi sunt mâinile tale, iarna!
și nu trece nimeni
doar sorii albi se rotesc liniștit, idolatru
și gândul crește-n cercuri
sonorizând copacii
câte doi,
câte patru.

Leo BORDEIANU

PE LINIA NINSORII

Pe marginea dorului gheăță fragilă
zâmbești ori săngerezi
în umbra frunzei
ce ne-a văzut în vară împreună

râzi în hohote ori în hohote plângi?
de departe
nu pot pricepe aproape nimic
atât doar
că îți văd umerii
tresăltând nefiresc totuși gingaș

pe linia ninsorii te-ai alungit
alcătuință doar din os și pană
usoară că surâsul risipit
darnic

pe linia ninsorii unde apa
încă nu a înghețat
dar n-o mai poți de-acum lua
în palme.

Anatol E. BACONSKY

MIRAJ DE IARNĂ

Aicea totul seamănă cu tine
Sau poate eu asemănări îți cauți;
Flori de ninsoare mari, diamantine,
Suavi mesteceni-melodii de flaut.

Brazii înalți și copleșiți de nea
Par crini enormi acoperiți de floare –
Cu dorul meu de pretutindenea
Te cauți că o plantă suitoare.

În șarpele de fum ce suie lin
Făptura ta subțire se mlădie,
Vântul de nord în fulgii care vin
Te spulberă, te-adoarme și te-nvie.

Cețuri târzii – flori de ninsoare, flori
Tresări și se-nfioară omenește,
Și parcă însăși noaptea uneori
Cu ochii tăi de-aproape mă privește.

O, ceas de taină – clipele dispar,
E numai gândul meu umblând ciurea.
Și neaua cu scări de nenufar
Trecând prin mine, bântuie pădurea.

Sunt numai eu care mi-aduc aminte...
Din toate-ai dispărut, nu te mai vezi.
Doar inima cu dorul ei fierbinte
Topește-n jur imensele zăpezi.

Nicolae DABIJA

DE DRAGOSTE

Zarea se-norează. Cad de sus omături.
Dor îmi e de tine, chiar când ești alături.

Frunza se destramă. Ceruri cad în ape.
Dor îmi e de tine, chiar când ești aproape.

Iar afară plouă, ceruri viscolesc –
să nu mă mai satur să te tot privesc.

Draga mea, iubito, floare-ngândurată –
a mea întotdeauna, și-a mea niciodată.

Oare și atuncea, după ce-o să mor,
tot aşa de tine o să-mi fie dor?

Violetă ZABULICĂ

Iulian FILIP

ALB

Poiene, ieri cu iarba și cuiburi guralive,
uitate azi a cuget departe și total,
au îmbrăcat culoarea retragerii festive
în pacea amintirii sub ceruri de cristal.

O limpezime-adâncă domină peste lume
și-o liniște întinsă a îmbrăcat pădurea.
Abia acum se-aude cum îmi șoptești pe nume,
abia aici – o harpă ce-o întrebam aiurea.

Mă cheamă, dar în șoaptă, păduri să nu trezești,
să nu atingi, copilă, veciile din cetini.
Parcă-a trecut o barză peste zăpezi cerești
cu amintiri de vară – și ne-a găsit prietenii.

Boris PASTERNAK

NOAPTE DE IARNĂ

Ningea, ningea pe-ntrig pământul,
În toată zarea.
Ardea lumânarea pe masă,
Ardea lumânarea.

Cum, vara, roiesc musculițe
În jurul luminii, noian,
Toți fulgii, toți fulgii din curte
Se-nvârtejeau la geam.

Lipea pe geam viscolul cercuri,
Săgeți indicând depărtarea,
Ardea lumânarea pe masă,
Ardea lumânarea.

Strângea tavanul luminat
Tot umbre bizare,
Destine ale încrucișării,
Încrucișări de mâini, încrucișări de picioare.

Și doi pantofiori luncenău
Cu zgomot sec jos,
Pe rochie lumânarea își picura
Lacrimile, sfios.

Și totul pielea în pâclă zăpezii,
Albă, căruntă,
Ardea lumânarea pe masă,
O rugăciune de sfântă.

Și un ungher suflă în feștilă,
Și focul ispitei învolturate
Își ridică precum un înger
Două aripi încrucișate.

A nins toată luna, în februarie,
Și mereu, ca ninsoarea,
Ardea lumânarea pe masă,
Ardea lumânarea.

Traducere de Marin SORESCU

MIROS DE CRĂCIUNEI

*S*ărbătorile de iarnă ocupă un loc aparte în inimile noastre. Nu poți înlocui cu nimic atmosfera nopții dintre ani și a Crăciunului. Fiecare dintre voi se bucură de magia sărbătorilor și aveți multe de povestit la acest capitol. I-am întrebăt pe elevii claselor a VII-a și a VIII-a de la Gimnaziul Gr. Vieru din Vasilcău, Soroca, cum își petrec, de obicei, timpul în această frumoasă perioadă a sărbătorilor de iarnă.

Denisa TURAC: Sărbătorile de iarnă în familia mea sunt pline de emoții. Deschidem ușa pentru oaspeții dragi și inima pentru speranță, bucurie și lumină. De Crăciun, dis-de-dimineață, mergem la Biserică, la Sfânta Slujbă. Eu fac parte din corul bisericesc și, de marile sărbători, cântăm cu multă evlavie, dragoste și smerenie față de Bunul Dumnezeu.

Alexandrina SMISARCIUC: De Crăciun și Sfântul Vasile, cu dispoziție bună, merg în sat cu colindatul, pentru a le încâlzi gospodarilor sufletele. Decorez casa și bradul cu panglici și jucării. Așa cum în familia mea se pune accent pe masa de sărbătoare.

Iuvilina PREPELIȚĂ: În dimineața de Crăciun, mergem la Biserică. Apoi pregătim masa de săr-

bătoare, de pe care nu lipsesc friptura, mămăliga, brânza de oi, dar și alte bucate tradiționale. În perioada sărbătorilor ne întâlnim mai des cu cei dragi.

Mădălina STARÎȘ: Sărbătorile de iarnă au un farmec aparte, începând cu tradiționala împodobire a bradului și până la petrecerea ultimului urător. Asist cu drag la pregătirea cozonacilor, a păinii și a turtelor cu nucă, pe care mama, nașa și mătușa mea le coc în cuporul vechi.

Tudora COȚAGĂ: Sărbătorile de iarnă sunt dintre cele mai aşteptate. Petrec frumos timpul cu familia și savurăm împreună farmecul colindelor și urăturilor, bucatele gustoase și mirosul de crăciunei.

Eliza MAFTIOR: Cu câteva zile înainte de sărbători, eu și bunica mea începem pregătirile. Nu uităm să fierbem grâul pentru colivă, pentru că în noul an să rodească grânele. De Crăciun așteptăm colindătorii, de la mic la mare. Cred că cele mai frumoase colinde se cântă la noi, la Vasilcău.

Anastasia MORARI: Suntem mulți copii în familie și ne este foarte bine împreună. Împodobim casa, îi scriem dorințele noastre moșului și ne bucurăm de darurile lui. Lipsa mamei ne întristează. Plecată la muncă departe, ea nu poate ajunge acasă de sărbători.

Pentru NOI – Valeria PRODAN
Vasilcău, Soroca

URSULEȚUL PE NUME URSULEȚ

*J*ucăria reprezintă un accesoriu indispensabil pentru un copil. Dar ce se întâmplă atunci când păsim primul prag al maturității, pubertatea? Cum exprimăm dorul față de toate momentele petrecute alături de acea jucărie? La aceste întrebări ne-au răspuns elevii clasei a V-a de la LT Mihai Eminescu din Anenii Noi.

Simona GARBUZARU: Am avut un dragon de plus cândva. Îl chemă Goșa. L-am primit de la Moș Crăciun. Era verde, cu cripioare galbene – culoarea mea preferată. Îl luam cu mine oriunde, până când... mi l-a „confiscat” fratele mai mic.

Irina NUȚOI: Jucăria mea preferată din copilărie a fost Kitty. Mi-a dăruit-o bunica, când am împlinit cinci ani. Cu ea am călătorit în Bulgaria prima dată. Odată am ieșit la plimbare și, după ce m-am întors, n-am mai găsit-o. Kitty, să știi că te iubesc și acum!

Daniel FILIPASCU: Prima mea jucărie a fost un Spider-Man. În mintea mea el era tare glumet și hios. L-am primit când am împlinit trei ani.

Ecaterina FLOCEA: Prima mea jucărie a fost atașată de salopeta

pe care o purtam – un iepuraș micuț de plus. Mereu îmi doream să fie mare. Într-o zi am găsit pe pat acel iepuraș, dar mult mai mare, nici nu puteam să-l ridic.

Maxim GHEREG: Primul prieten al meu de plus a fost un ursuleț. De mic mă jucam cu el și îl purtam cu mine oriunde mă duceam. Era mic și îl chemă Ursuleț. Când am plecat cu mama mea la spital, l-am uitat acolo pe pervaz. L-am căutat, dar nu l-am găsit. Nu o să te uit niciodată, ursulețul meu!

Liviu BOSTANARI: Jucăria mea preferată este bicicleta mea veche. Am numit-o Fulger, pentru că este o bicicletă foarte rapidă. Mi-am petrecut aproape toată copilăria pe această bicicletă.

Anastasia ZAMCOVA: Jucăriile mele preferate sunt ursulețul și șoarecele din plus. Șoricelul l-am

câștigat la mare pentru buna tragerie la țintă! Iar ursulețul nu știa de unde îl am. Era mereu lângă mine și mă susținea când veneam tristă acasă.

Evelina LUNGU: Eu am avut o colecție Monters Hie, 21 la număr. Îmi plăcea să mă joac cu ele mult. Din păcate, nu mai sunt cu mine, căci fratele meu cam năzbâtios le-a stricat.

Alexandra BĂDĂRĂU: Am o jucărie de plus de care încă nu m-am despărțit. Se numește Gilda și are forma unui flamingo. Odată, venind de la grădiniță, am intrat în cameră și am descoperit-o acolo. Stătea singură, parcă așteptându-mă.

Pentru NOI – Cristina URSU
Anenii Noi

VREMSEA MICILOR CÂRPELI

Obîșnuim să aruncăm aproape tot ce se strică. Unele obiecte ne-ar putea servi încă mult timp, dacă le-am oferi șansa de a fi reparate. Ce lucruri personale țiui neapărat să le repari și de ce? La această întrebare ne-au răspuns câțiva elevi de la Gimnaziul din Mateuți, Rezina.

Cătălin CAZAC: Aș vrea să repar masa de scris a bunicilor mei, dar nu am instrumentele necesare. Masa este din lemn de cireș. E fără un picior și are multe găuri provocate de carii. Bunicii au folosit mult această masă de scris. Bunica mea nu mai este în viață, bunicul sunt sigur că s-ar bucura că o repar.

Iuliana STIRBU: Un colier pe care l-am primit în dar de la mama. Îmi doresc să-l port la gât, aș simți prezența mamei mereu.

Vitalina COJOCARI: Neapărat vreau să repar căsuța pentru păsările pe care bunicul a construit-o pe când aveam cinci ani. În orice clipă poate să cadă, și nu-mi doresc acest lucru. Îmi amintește de bunicul și de copilăria mea. Își vreau să se adune cât mai multe păsări iarna.

Ionela BEJAN: Penibordul meu s-a defectat, vreau să-l repar, cu ajutorul lui mi-am făcut prietene noi, cu care m-am plimbat toată vara și am adunat multe amintiri frumoase. Când aveam cinci ani, am scăpat jos o poză în ramă a părințelor mei, acum aș vrea să o repar, pentru ei este o amintire scumpă.

Ionela COJOCARI: Lucrul pe care îți neapărat să-l repar este o carte cu rețete culinare rămasă de la bunica mea. Această carte are

niște rețete speciale pe care doar bunica le putea prepara. Îi placea mult să gătească și a transmis această pasiune din generație în generație.

Eldar CUZUIOC: În foarte mult la mingea mea de fotbal, care mi-a marcat copilaria. Nu este una

O MÂNĂ DE AJUTOR

Valerie TUDOR

scumpă, dar pentru mine are o valoare mare. De fiecare dată când o văd, îmi aduc aminte de momentele frumoase de joc. Am primit-o în dar la vîrstă de cinci ani.

Ana SICINSCHI: Vreau neapărat să repar o carte – da, o carte, dar nu una simplă, ci anume carte străbunicii. Străbunica pe când era mică nu știa să citească, și învățat singură, după această carte. Eu voi putea să o citesc doar când voi avea 15 ani. Mai am puțin!

Gabriela STRAISTA: Eu aș dori să repar un tablou în care e familia mea. Îmi pare rău că s-a stricat. Doresc să merg la un meșter să-l repar și îl voi pune pe peretele din camera mea. E o amintire frumoasă.

Ana RUSU: Mi-aș repara telefoul vechi, pentru că mi l-a dăruit fratele meu. În multă lă el, deoarece e primul meu telefon. A fost cel mai scump și frumos cadou.

Ion MÂRZENCO: Multe lucruri, din păcate, nu mai pot fi reparate. Dacă unele ar putea vorbi.

Gloria-Maria BERGHI: Aș repara orice carte care mi-ar apărea în cale ca să-i lungesc viață, ca ea să poată oferi bucurie și altor cititori.

Mihaela SÎRBU: Eu numi doresc să repar lucruri materiale, dar sentimentale. Aș începe de la mine cu schimbările, pentru fericirea mea voi încerca întotdeauna să fiu corectă, atât cu mine, cât și cu cei din jur. Mi-aș dori să fiu apreciată pentru ceea ce sunt.

Maria-Elena CIBOTARI: Eu cred că ar trebui să reparăm ne-păsarea noastră. Să ne schimbăm atitudinea față de tot ce ne încjoară.

Pentru NOI – Iuliana BUNU
Mateuți, Rezina

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a IV-a:

I. Găsește sinonimul-lipsă: a. consecință, repercuziune, rezultat, urmare; b. ardență, ardoare, avânt, entuziasm, fervență, fervoare, înflăcărare, încocare, însuflețire, pasiune, patimă, patos; c. maximă, cugetare, dicton, sentință; d. precauție, atenție, băgare de seamă, circumspecție, grijă, luare-amintire, prevedere.

II. Scrie câte o metaforă, un simbol sau un fragment cu care ai asocia opera literară pentru fiecare dintre scriitorii: A. Mateevici, N. Labiș, M. Eminescu, Gr. Vieru, Al. Donici, M. Preda, N. Stănescu, V. Alecsandri, M. Sadoveanu.

III. Formulează diverse contexte care să actualizeze cuvintele compuse de tip substantiv: bunăcrestere, bunăstare, bun-gust, bun-simț.

IV. Redactează un minieseu în 5-8 enunțuri despre cel mai frumos dar primit de Crăciun, argumentându-ți alegerea.

Așteptăm cu drag răspunsurile voastre, în scris, în decurs de 20 de zile de la apariția revistei. Răspunsurile expediate cu întârziere riscă să nu fi evaluate. Vă dorim mult curaj și succes!

Răspunsurile corecte la etapa I:

I. Jumping – accentul este pe litera „u”, – concurs hamic de sărituri cu obstacole: Indice – accentul este pe primul „i”-1. Număr, literă sau simbol literal așezat la dreapta sau la stânga față de un număr sau de o literă, cărora le precizează valoarea sau înțelesul; 2. Fapt, indicație care, sub forma unui număr, a unei formule sau a unei expresii, înfățișează aspectul unui fenomen, al unei acțiuni, al unei situații etc.; 3. Semn convențional cu care se notează un domeniu de cunoștințe sau o anumită problemă într-un sistem de clasificare după conținut a publicațiilor; 4. Ac mobil al unui aparat sau instrument care arată pe o scară gradată valoarea mărimii măsurate; Hostel – accentul este pe litera „e”, - unitate de cazare pentru turiștii cu buget restrâns, în general tineret, având dormitoare și băi comune; Holding – accentul este pe litera „o”, societate care deține o cantitate suf-

cientă din acțiunile altor societăți pentru a putea exercita controlul asupra lor; Debit – accentul este pe litera „e”, 1. Datorie pe care o are o persoană debitară. 2. Coloană într-un registru de contabilitate sau într-un extras dintr-un asemenea registru, în care se înscriu sporurile de activ sau, respectiv, reducerile de pasiv; sumă înscrisă în această coloană; Cover – accentul este pe litera „o”, preluare sau reinterpretare a unui cântec înregistrat anterior; Copywriter – accentul este pe litera „o”, angajat al unei agenții de publicitate, responsabil de crearea textelor incluse în mesajele publicitare. Copyright – accentul este pe litera „o”, drept garantat de lege, rezervat numai autorului sau editorului de a reproduce și de a vinde operele literare, artistice și științifice; drept de autor; Android – accentul este pe litera „i”, robot cu aspect uman; Paramedic – accentul este pe litera „e”, (Referitor la) personalul auxiliar care lucrează într-o unitate medicală. Zilier – accentul este pe litera „e”, munitor angajat și plătit cu ziua; zilaș.

Notă: Au fost punctate toate contextele care au respectat sensurile enumerate mai sus.

II. a) Cuvântul *Sale* este pronume posesiv. b) Grigore Vieru a folosit litera majusculă la scrierea lexemului *Sale*, deoarece, prin intermediul acestui cuvânt, se invocă personalitatea lui Mihai Eminescu. Eminescu pentru Vieru fiind un veritabil reprezentant al culturii și literaturii române, prin scrierea lexemului *Sale* cu majusculă se dorește scoaterea în evidență a ideii că Eminescu este asemenea unui zeu al literaturii, o ființă sfântă pentru poetul Grigore Vieru, precum și pentru întreaga națiune română.

III. Au fost acceptate enunțurile de tipul: Copiii/colegele ale căror priviri erau interogative au înțeles, într-un final, lectia; Am cunoscut un om ciudat a cărei privire i-a speriat pe prietenii mei; Copilul al cărui nume era cunoscut și reprezentat cu demnitate țara; Vinovatul ale cărui fapte sunt evidente pledează, în continuare, nevinovat. Echipa al cărei scop era clar nu își recunoaște intenția.

Continuare în pag. 24

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a IV-a:

1. De ce frecvențarea de către oameni a parcilor și crângurilor periurbane se reflectă negativ asupra sării acestora, chiar dacă oamenii nu exercită un impact negativ direct asupra copacilor?

2. Descrieți avantajele plantelor, atât cu semințe mari, cât și cu semințe mici.

3. Există în natură diverse tipuri de relații între diferite specii de organisme. Aceste relații sunt denumite în mod colectiv relații simbiotice sau simbioze. Un tip de relație simbiotică întâlnită în natură se numește mutualism, termen introdus de Pierre-Joseph van Beneden în carte sa *Paraziții și comeseșii animalelor*. Reproduceți definiția mutualismului după Beneden, așa cum apare în lucrarea sa de la 1876.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Excreția este un proces prin care deșeurile metabolice sunt eliminate dintr-un organism. Excreția este un proces esențial pentru toate formele de viață. Plantele verzi produc dioxid de carbon și apă ca produse ale respirației. La plantele verzi, dioxidul de carbon eliberat în timpul respirației este utilizat în timpul fotosintizei. Oxigenul este un produs al fotosintizei și este eliminat prin stomate, pereții celulelor radiculare și alte căi. Plantele pot scăpa de excesul de apă prin transpirație și prin gutărie. S-a demonstrat că frunza acționează ca un „excretor” și, pe lângă faptul că este un organ primar al fotosintizei, este folosită și ca organ de excreție a deșeurilor toxice prin difuzie. Alte materiale reziduale care sunt exsudate de unele plante rășini, seve, latex etc. – sunt expulzate din interiorul plantei de presiunile hidrostatice și de forțele de absorbție ale celulelor plantei. Aceste ultime procese nu au nevoie de energie suplimentară, ele acționează pasiv. Plantele elimină, de asemenea, unele substanțe reziduale în solul din jurul lor.

2. Este ușor să presupunem că ființele umane – *Homo sapiens* – constituie cea mai reușită specie din istoria naturală a planetei, dar este oarecum mai dificil de cuantificat această afirmație. Succesul biologic al unui individ este măsurat de succesul organismului individual în transmiterea genelor sale

generației următoare. Evident, această definiție a succesului biologic nu poate fi utilizată pentru a defini succesul biologic al unei specii, dar ar putea fi reformulată, pentru a se aplica speciilor în ansamblu și nu doar indivizilor unei specii. Succesul biologic al unei specii, atunci, ar putea fi măsurat prin informațiile genetice pe care le transmite altor specii distincte după ce specia în cauză a dispărut.

Cum ar trebui să măsurăm succesul biologic de moment al unei specii? Succesul biologic al unei specii ar putea fi măsurat prin:

- a) numărul absolut de indivizi aparținând speciei în cauză;
- b) numărul de biomii distincți în care specia în cauză a reușit să o populeze;
- c) biomasa totală a indivizilor reprezentând specia dată;
- d) capacitatea unei specii date de a-și modifica habitatul pentru propria utilizare;
- e) capacitatea unei specii date de a ocupa fiecare nișă ecologică disponibilă;
- f) capacitatea unei specii de a substitui alte specii.

3. Un endoschelet (din greacă *endon* = „în interior”, „*interior*” + *skeletos* = „schelet”) este o structură internă de susținere a unui animal, compusă din țesut mineralizat. Un exoschelet (din greacă *éxo* „exterior” și *skeletós* „schelet”) este scheletul extern care susține și protejează corpul unui animal, spre deosebire de scheletul intern (endoschelet), de exemplu, al unui om.

REZISTENȚĂ

Mircea ANDREI

Continuare în pag. 24

SCENA ESTE LOCUL UNDE MĂ SIMT CEL MAI BINE

DE VORBĂ CU SOPRANA OLGA BUSUIOC

Sa născut în 1986, în Republica Moldova. Studiază la Colegiul de Muzică Ștefan Neaga, apoi la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău. A ajuns să cânte pe scenele din Italia după ce a câștigat o bursă de studii pentru doi ani la Academia de Bel-Canto din Modena, alături de Mirela Freni.

Este câștigătoare a numeroase concursuri de operă de prestigiu, inclusiv – Operalia, Fondată de Placido Domingo. Deține Marele Premiu al Francisc Vinas Barcelona, Ottavio Zinno Roma, Associazione Lirica Concertistica Italiana Cleto Tomba. De asemenea, s-a învrednicit de Marele Premiu și de nominalizările *Cea mai bună interpretare și Cea mai bună voce feminină* la Concursul anual pentru cântăreți de operă St. Moniuszko, 2013.

A debutat cu succes la nivel internațional cu rolul lui Mimi în Boema de Puccini la Opera de Stat din Ungaria și la Teatro Carlo Felice din Genova. A fost invitată să cânte la festivalurile Kirsten Flagstad din Norvegia, Peralada din Spania, și la cele din Moscova, Sankt-Petersburg, Varșovia, București.

— Aveți un zâmbet frumos și de o sinceritate rară. Ce vă ajută să fiți atât de pozitivă?

— Pozitivi trebuie să fim toți în vremurile pe care le trăim. Colegii mei sunt foarte pozitivi, și noi toți ne dorim ca lucrurile să se schimbe înspre bine. Cultura e ramura care a avut de suferit cel mai mult în pandemie. Majoritatea teatrelor sunt închise, iar contractele pe care le-am avut sunt anulate sau reprogramate. Nu-i nicio certitudine că ele vor avea loc.

— Ce înseamnă acasă pentru dvs.?

— Acasă e Moldova, familia, părinții. Sunt din Olănești, Ștefan-Vodă. Am crescut cu bunicii mei în multă, multă dragoste. Moldova este locul unde mă simt cel mai bine și nimici nu va schimba aceasta.

De doi ani locuiesc în Germania. Aici m-am regăsit, mă simt bine în această țară. Mi-a oferit multe lucruri importante, în primul rând familia, celealte au venit ca bonus. Unicul lucru dificil este limba germană!

— Știu că mama dvs. este mezzosoprano, iar tatăl – tenor. Ei v-au îndrumat pe calea muzicii?

— Eu singură am decis să fac muzică. Părinții mei nu și-au dorit să devin cântăreață, categoric au fost

împotriva. Si întotdeauna au afirmat că această profesie necesită multe sacrificii. Pentru a deveni artist, trebuie să te dedici plenar. În ceea ce mă privește, am avut o copilărie obișnuită, fără ore interminabile de canto.

— Fata mamei sau fata tatei?

— Probabil fata tatei. Tata era unică persoană cu care puteam să mă simt cu adevărat liberă în copilărie. El mă încuraja și găsea modalitățile de a dezgheța stările mele. Eram romantică, visătoare, introvertită. Îmi amintesc bine și cu mult dor de timpul petrecut împreună. Acum îmi dau seama că de prețioasă este relația spirituală, emoțională, plină de dragoste dintre părinți și copii. Am copilărit cu modestia și simplitatea vremurilor de atunci. Azi nu-mi amintesc lucrurile materiale, doar relația mea specială cu bunicii și părinții mei.

— Cum ati ajuns să faceți muzică?

— Singurele ore de canto pe care le-am avut au fost cele în care cântam în corul școlii. Acolo făceam lecții cu o Tânără profesoară, care predă la Colegiul Ștefan Neaga. Când am auzit-o cântând pentru prima dată, am fost fascinată. Atunci am decis că voi deveni cântăreață. Am susținut examenele și am fost acceptată. Remarc că toate aceste lucruri le-am făcut în mare taină. După absolvirea colegiului, am mers la conservator, unde am învățat ceea ce am visat – canto academic. Desigur, între timp mama a devenit mentorul principal în cariera mea și îi datorez 90 la sută din ceea ce am obținut până acum.

După un an de studii la Academia de Bel-Canto din Modena alături de Mirela Freni, una dintre cele mai bune soprane din acele timpuri, o voce unică și o personalitate mare, viața mea a luat o altă întorsătură.

— Vă amintiți de primele concursuri?

— S-au desfășurat în România și Rusia. Au fost difereite de cele care au urmat. Concursurile au fost experiențe frumoase, unice și necesare, deși dificile. Totul s-a întâmplat foarte rapid. Au venit ca un val peste mine: scene mari, juriu independent... Simteam o responsabilitate enormă. Acum mă întreb dacă eram pregătită...

— Ați devenit un artist independent. A fost un act de curaj?

— A fost ceea ce am simțit. Poate pentru unii este un act de curaj. E ceea ce mi-am dorit mereu. Am murit extrem de mult și continuu să o fac. Nu văd o altă

cale, decât să cresc și să mă dezvolt, să aduc un beneficiu societății.

— Cum a fost parcursul dvs.?

— Treaptă cu treaptă, prin muncă și responsabilitate zilnică. Continui să învăț, asta este dorința mea. Au fost momente în care aveam urcușuri accelerate, după care urmău coborâșuri, este un lucru firesc. Totul depinde de noi, de ambiția, dorința de a obține ceea ce ne-am propus.

— Cât de „grea” este lumea operei?

— E frumoasă. E diversă. Depinde cum o percepem. Sigur că sunt și sacrificii. Majoritatea timpului ești de parte de familie. Turneele pot dura mai multe luni.

— Aveți anumite ritualuri încainte de a urca pe scenă?

— În ziua spectacolului prefer să am ziua tăcerii, mă străduiesc să vorbesc puțin. Încainte de spectacol, până la machiaj și costume, îmi rezerv o oră ca să mă concentrez, să-mi adun gândurile și forțele și să mă concentrez pe ceea ce am de făcut.

— S-a întâmplat vreodată să vă identificați atât de mult cu un personaj încât să vă contopiți cu el?

— Personajele cu care ieșeam în scenă erau influențate de trăirile personale. În unele perioade din viața mea, emoțiile erau la superlativ și, atunci când personajul meu trăia o dramă, eu sufeream de zece ori mai mult... Aceasta făcea publicul să lácrimeze. Plângeam împreună. Aceste momente sunt prețioase pentru orice artist.

— Ați avut parte de public diferit.

— Fiecare public e prețios, chiar dacă e diferit. Publicul e ca și țara, cu cât mai caldă este țara, cu atât mai focos e publicul. În Spania spectatorii sunt cu temperament, atmosfera e fantastică. În regiunile mai reci, oamenii sunt mai rezervați. Aceasta însă nu înseamnă că te apreciază mai puțin. Te iubesc la fel de mult.

— Publicul de acasă nu are șansa să vadă și să audă ceea ce vede și aude publicul de peste hotare...

— E o întrebare dureroasă. Îmi doresc mult să cânt pe scena de acasă. Am onorat toate invitațiile la concerte. Doar că acestea, nu știu din ce motiv, nu sunt foarte multe.

— Preferați concertele sau spectacolele de operă?

— Prefer să fiu pe scenă. Acolo este locul unde mă simt cel mai bine.

— La ce proiecte lucrați acum?

— Recent am revenit din Amsterdam, unde am deschis stagiunea cu proiectul *Opening of the season Faust Working title*. A avut loc redeschiderea teatrului, deși a fost un risc enorm în plină pandemie. Am avut multe restricții și reguli de respectat. Premiera a fost un succes enorm, criticele au fost superbe, ceea ce nu se întâmplă foarte des la o premieră.

Contractele mele pentru 2021 sunt standby din cauză pandemiei. Îmi doresc mult să ne reluăm activitatea

cât mai curând. Momentan pregătesc câteva roluri noi. Încainte eram mereu pe fugă. Învățam roluri noi într-un timp scurt, ceea ce era stresant. Acum am mai mult timp și savurez procesul. Continui să muncesc zilnic. Trebuie să fiu în formă vocală și fizică.

— Pe scena Operei din Amsterdam ati interpretat una dintre melodiile legendare Maria Tănase.

— A fost o libertate pentru noi să alegem ceea ce vrem să prezintăm. Am interpretat una dintre piesele mele preferate din repertoriul legendarei Maria Tănase. Publicul a savurat-o.

— Cum se vede Republica Moldova de departe?

— Pentru mine e aceeași. Am o relație mai specială cu Republica Moldova: cu cât sunt mai departe, cu atât mai mare este dorul.

— Ce lucruri de acasă vă lipsesc cel mai mult?

— Cei dragi, timpul pe care mi-aș dori să-l petrec alături de ei. Vorbim la telefon în fiecare zi.

— Cum încercați să evadați din rigorile operei?

— Ce pasiuni aveți?

— Am multe pasiuni. Se trag din copilărie. Îmi amintesc cum evadam împreună cu verișoarele mele în podul plin cu cărți în grafie chirilică de la bunica. Pasiunea pentru lectură mi-a cultivat-o tata. Am făcut dansuri populare și sportive. Am făcut pictură. Aveam un set de creioane colorate – guașă pe atunci era o raritate. Pe la 10-11 ani mergeam la școală de pictură, care se afla în incinta școlii noastre. Erau niște seri fantastice. Acum câțiva ani, am început să pictez în ulei pe pânză, doar că sunt prinsă în muncă și nu dispun de timp. Am avut pasiune și pentru design vestimentar. Cream rochii, încercam să găsesc stofe mai deosebite. Atunci când îmi construiau casă în Moldova, am cochetat și cu designul interior.

— Ce „relație” aveți cu pandemia?

— Am respectat și continuăm să respectăm toate regulile. Trăim într-o zonă extrem de verde, ceea ce ne permite să evadăm în natură. Această perioadă va mai dura. De aceea trebuie să avem răbdare și să fim precauți. Să vorbim cu cei care încă mai au dubii să-și asume toată responsabilitatea, pentru că mai mult ca niciodată depindem unii de alții.

— Cum putem să le cultivăm copiilor dragostea pentru operă?

— Copiilor trebuie să le cultivăm dragostea pentru tot ce-i înconjoară. Să le oferim șansa să descopere artele frumoase, să cunoască câte puțin din toate: muzică, pictură, literatură, dans, sculptură, teatru... Ca într-un final să cibă libertatea de-a alege.

— Un gând bun pentru cititorii noștri.

— Vă mulțumesc mult pentru că sunteți dormici să aflați ce se întâmplă în lumea muzicii. Sper curând să revin pe scena de acasă, pentru că publicul nostru îmi este cel mai drag.

CARTEA CĂRȚILOR

Biblia nu e o culegere de istorioare, ci o carte despre noi, o carte despre sufletul nostru nemuritor, o carte care ne ajută să ne cunoaștem pe noi însine. Astfel, citind Sfânta Scriptură, îl putem găsi pe Dumnezeu și ne putem găsi și reda pe noi nouă însine. Vorba lui Eminescu: *pe mine mie redă-mă.*

Sfântul Ambrozie al Mediolanului (340-397) nota: „Dumnezeu umblă prin Sfânta Scriptură ca prin Rai, căutând omul. Deschide zilnic Sfânta Scriptură și Dumnezeu te va găsi. El umblă și te caută ca să-ți dea mângâiere și nădejde”. Într-adevăr, Biblia este un leac tămăduitor, dar și o armă, un felincar în întuneric.

Ea ne creează o închipuire temeinică despre Dumnezeu, despre Hristos, despre om, despre lume și despre credință. Ea ne învață iubirea. Iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele noスト.

Biblia – Vechiul și Noul Testament – cuprinde circa 70 de cărți. E o veritabilă bibliotecă. „Orice bibliotecă din lume poate avea cuvinte despre Dumnezeu, scrie Arhiepiscopul Bartolomeu Anania (1921-2011). Biblia însă e însăși rostirea lui Dumnezeu. Inspirată de Duhul Sfânt, ea e carteă devenită cărti”. Anume de aceasta e bine ca la citirea Bibliei să ne conducem de tâlcuirile făcute de sfintii părinți, ei fiind cei care au agonisit Duhul Sfânt.

Desigur, noi suntem oamenii Noului Testament, ai religiei iubirii. De aceea ne este mai aproape și mai pe înțeles această parte a Bibliei: evangheliile, epistolele și faptele Sfinților Apostoli. Dar e bine să începem citirea Bibliei și de la unele cărți din Vechiul Testament, cum ar fi: Pildele lui Solomon, Cartea înțelepciunii lui Solomon, Cartea înțelepciunii lui Iisus, fiul lui, Sirah (Ecclesiasticul), Cartea lui Iov, Psalmii Proorocului David și alții.

Biblia este coloana vertebrală a vieții duhovnicești. Citirea ei însă trebuie să fie însotită de împărtășirea cu Sfintele Taine, de faptele iubirii, ale milei și ale iertării, de rugăciune.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX FEBRUARIE

- 12 Soborul Sfintilor Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.
- 15 ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI.
- 21 Duminica Vameșului și a Fariseului.
- 28 Duminica Fiului Risipitor.

DAR DIN DAR LUMINĂ FACE

Întem încă pe valul sărbătorilor de iarnă. Moșul, deși pandemia poate i-a cam dat mari bătăi de cap, nu a uitat să creeze atmosfera frumoasă de Crăciun și de Revelion și să ne bucure cu multele și mult așteptatele sale daruri. Unora, ca în fiecare an de altfel, le-a fost hărăzită o desagă mai bogată, altora – una mai puțin încărcată, dar cu siguranță că nimici nu a rămas nemulțumit. Iar, dacă ai rămas nemulțumit, să stii, dragă cititorule, că atât codul buanelor maniere, cât și etica creștină ne spun că e o lipsă de educație, e dincolo de moralitatea noastră să ne conferim acest titlu de om care nu știe să mulțumească pentru ceea ce are.

De aceea, aş vrea ca astăzi să vorbim despre cum e să fii bun cu aproapele și despre cum poți și tu să aduci lumină în sufletul celor mai nefericiți ca tine, mai ales, când ei de mult nu au mai văzut-o, despre cât e de frumos și manierat să apreciezi ceea ce ai și să fii recunosător pentru tot ce îți se oferă în viață, indiferent că e mult sau puțin. Nu evita să te gândești că există copii mai trăși ca tine, copii care nu l-au cunoscut niciodată pe Moșul și nu au avut posibilitatea să se bucure de sărbători alături de cei dragi așa cum o faci tu.

Or, acum când îți se pare că le ai pe toate, ar fi corect să-ți aduni toate lucrurile, de care crezi că altii se vor bucura mai mult decât tine, și să le dai altor copii care au nevoie de ele. Mergi la părinții tăi și roagă-i că să-ți dea câteva bucate de pe masa de sărbătoare pentru copiii vecinilor tăi, care astăzi poate cu mâncat aceeași mâncare obișnuită sau care nu au mai mâncat de câteva zile. Iată prietenii, colegii, verișorii și jertfiți căte o jucărie din cele care v-au fost puse sub brad și dăruiti-le unui orfelinat, ca să simtă și cei de acolo că nu sunt singuri, iar voi, astfel, veți da doavadă de educație și de bun-simț.

Alexandru DIMITROV

Trebuie să înveți să dăruiești din puținul pe care îl ai. Cu cât mai mult îți va păsa de cel de lângă tine, cu atât vei arăta că ești un copil bun, educat și manierat. Cu cât mai manierat vei fi, cu atât vei rezista și tu și noi acestor vremuri grele din fața noastră.

Darul și bunătatea ta va aduce lumină atât în sufletul tău, al părinților tăi, cât și al copiilor care au uitat să mai zâmbească.

înselezibilă – doar un perete verde și lung. Când am coborât pe peron, miroslul de casă m-a lovit instant. Covrigi cu mac – aşa mirosea bucătăria mamiei. Acum nu mai pot fi sigură. Vreau să amân timpul întâlnirii, să-mi fac o gaură în pământ și să stau acolo până sunt gata, dar sunt sigură că psihologul meu nu ar aprecia asemenea comportament. Așa că, mai greu, mai cu sfârșire, îmi iau înima în dinți și cobor pe aleea mult prea cunoscută. Casa părintească este lă fel cum mi-o aduc aminte, albaștre, cu ferestre multe și mici, cu un gazon vesnic netuns, cu rablele vechi ale tăiei lângă grămei, unde te-ai pierdut?

raj, cu balansoarul mamei legămat de vânt. Parcă nici n-am trecut trei ani, mai degrabă trei ore. E liniste, mică speranță că nimeni nu este acasă se opriinde că o lumânare, dar se stinge repede, când observ lumina parăldă din sufragenie. Da, cu siguranță sunt acasă. Aleea ce duce spre intrare este din teracotă roșie. O studiez cu vădit interes în timp ce încerc să găsesc curajul de a suna la ușă. Un val de lumină și un scârțit îmi sugerază că cineva a reușit să mi-o ia înainte.

– Rebecca? Rebecca! Fata mea, unde te-ai pierdut?

– Este o poveste lungă, n-ai vrea să o auzi.

– O, ba din contra, m-ai făcut să cred timp de 11 luni că eşti moartă, am tot timpul din lume pentru a te asculta.

12 decembrie 2019

Alarma sună puternic. E încă întuneric, 6 dimineață. O nouă zi este pe cale de a începe. Părăsesc cu greu căldura patului. Iarna aceasta este mai rece ca de obicei, cu toate că n-a căzut niciun fulg de nea încă. Cerul este noros, se prevede o zi lipsită totală de soare. Mia, pisica mea, în prag de obezitate, caută cu insolentă mâncarea pe care încă nu i-am pregătit-o. Răceala camerei mă convinge că trezitul de dimineață este cel mai oribil lucru. Am nevoie de o cafea, astă e tot de ce am nevoie pentru a-mi reveni. În timp ce lichidul întunecat curge în cana mea nes-

MOARTEA ȘI ALTE MINCIUNI

pălată de aseară, eu încerc să mă fac prezentabilă, trag pe mine o pereche de blugi și un pulover ros pe la coate, înghit lacom ccaieauă fierbinți, îmi iau geaca și șchetele și pe acici mi-e drumul. Încerc să mă grăbesc căt de tare pot, stația de troleibuz este la 10 minute de mine, iar 10 minute la 3 grade este muuult, ară că grăbesc pasul. Ultimele săptămâni au fost incredibil de monotone, acasă și la serviciu. Doar atât știu, dacă n-ai fi decoratiile mult prea scăpitoare, care împodobesc orașul, cu suranță n-aș fi observat că sărbătorile se opresie. Anul acesta voi petrece Crăciunul cu cea mai bună prietenă a mea, Victoria. Fa-milia este o opțiune demult dispărută. Acum doi ani am plecat din orașul natal sără și spune nimănui nimic. În mod ironic, nici ei nu au încercat să mă cante. Căteodată atmosfera devine atât de sugrumentă, încât trebuie să pleci pur și

7 noiembrie 2020

– Este o poveste lungă, n-ai vrea să o auzi.

– O, ba din contra, m-ai făcut să cred timp de 11 luni că eşti moartă, am tot timpul din lume pentru a te asculta.

simplu. După o desprăjire dureroasă, pierdere slujbei și un accident de mașină, am simțit că în fiind mi-a venit timpul. Nu regret niciunul, două zile de odihnă și pace plecare. Totuși, am sperat că cineva să ne va căuta. Din păcate, nu a fost aşa.

Victoria este cu un an mai mică decât mine, are o minte strălucitoare și o personalitate mult prea onnică. Am cunoscut-o într-un super-

market, otunci când de-abia am mutat aci, scăpatem sacoșa cu fructe pe jos, iar ea m-a ajutat să le adun. De otunci am devenit neînspățibile. În ultimele săptămâni a devenit din ce în ce mai distanță. Scuză ei este că are mult de muncă și este obosită, dar eu cred că este ceva mai profund. Troleibuzul a venit, simulându-mă din transacție meditativă.

18 decembrie 2019

Azi a fost o zi groznică. Șeful meu încearcă să scurgă și ultima unde trăiesc, poate de la serviciu, firmitură de viață pe care o am în mine. În drum spre casă a început să ninje. Lipsa căciului și intensitatea considerabilă frigul și umedeala

pe care le simt. Ajunsă în scara blocului, un val de satisfacție mă cuprinde, în sfârșit a venit și weekendul, două zile de odihnă și pace sufletească, exact de ce am nevoie să mă va căuta. Din păcate, nu a plicuri, facturi cel mai probabil. Le arunc pe masa din bucătărie. Mâncarea are prioritate în acest moment.

19 decembrie 2019

Noaptea trecută a fost un calvar. N-am putut dormi defel – bătrâni era frig, ba cald. Totul era lipsios și inconfortabil, orice speranță lor un somn odihnitor era de mult dispărută. Facturile stau anuncate în nepăsare pe masă. Electricitatea, apă menajeră, anunț publicitar la televizoare, gaz, și un plic pe care nu scrie decât adresa mea. Sunt intrigată – oare cine mai scrie scri-

verdictul final a fost că ea să sinucide prin încercare, tot cea mai rămasă de făcut era găsirea cadavrului. Din ziua când s-au pomit căutările am niște momente livide, când mă transpun complet în amintirile cu ea. Zile bune, pe care credeam că le-am uitat, continuă să revină în conștiințul meu. Este o tortură să aud răzrând sau vorbind de fiecare dată când închid ochii. Mi se frânge inimă la gândul că nu i-am putut spune la revedere, că nu am realizat ce se întâmplă cu ea, că are probleme. Regretul și vinovația măcină ușor, ca apa pietrelle. Fiecare zi pare aceeași, trăită la neînșărtit: mă trezesc cu amintirea Victoriei și mă culc încercând să o alung din gândurile mele.

2 aprilie 2020

Aș vrea să mă pot întoarce în timp, să schimb totul. Dacă ar exista o alternativă, oricât de slabă, ar părea, aş încerca-o. Am ajuns la disperare, zilele mele sunt din ce în ce mai sumbre. În mijloc repede prin pădurea de cără de ea nu mai am pe nimeni.

Sunt singură, mă căluț într-o tacere continuă, aproape tăioasă. Afără tămentul meu vede soarele, dar nu și eu. Câteodată mă gândesc că sunt că într-un cerc – de fiecare bine, exact atunci mă lovestesc din plin gândurile cele mai negre. Nu știu când voi trece peste asta, când voi simți și eu fericirea sau cel puțin liniștea, de care duc lipsă de atâtea luni. E greu, atât de greu...

29 mai 2020

Poate programarea la psiholog nu a fost cea mai proastă decizie a mea. Am făcut 10 sedințe, dar progresul este vizibil, aş spune eu. Să plec acasă la părintii mei după ce n-am auzit de ei de trei ani? Ei, bine, asta ar putea fi cea mai proastă alegeră a mea de până acum. Le știu adresa, dacă nu s-au mutat, dar probabil, n-au făcut asta – ei nu sunt tocmai omorii schimbători. Trebuie să să. Imaginea acesteia devinea

Aș vrea să mă pot întoarce în timp.
Valeria-Nicoleta GOLBAN, 16 ani
Școala de Arte Plastice N. Moisei, Telenesti

prin vene și curge adrenalină pură, iar ochii își sclipesc și satisfacție? Așa eram eu atunci, go-neam mașina ca la curse. Dera-pajul roților din spate pe drumul încă inghețat nu mă afecta deloc. Setea de a cunoaște, ar zice altui, frica de a nu ști, aş spune eu. Ajunsă la locul cu pricina, picioarele îmi tremurau, zăpadă scâr-tăie sub cizmele mele ude, frigule atât de puternic încât, în ciuda numărului considerabil de haine pe care le am pe mine, mă pătrunde până la oase. Sau poate nu este frigul... Spre deosebire de vară, iarna a reușit să opreasca aproape total cursul apei râului, menținându-l într-o stare de inter-jie ciudată. Mă deplasez cu greu. Când ajung lângă pod, respir cu greutate și aburi vaporosi îmi ies pe gură. Observ pe marginea podului o pereche de ghete negre, ascunse parțial de zăpada proaspătă ce a căzut aseară. Mă apropii fulgerător, dar le cersez de la distanță. Într-ună din ele găsesc un lănitisor cu o piatră albastră în formă de inimă, lănitisorul Victorii-

ei. Nu și lădăea niciodată jos, era dăruit la 15 ani, până și mulți de cancer. Mi-a spus de multe ori că mama ei este acolo, alături de ea. Refuz să unesc indicile împre-ună, rezultatul ar fi prea groznic. Toate aceste evenimente par atât de bine organizate, dar în același timp complet aleatorii.

Nu sunt sigură – să cred în ce e mai rău, sau să mă tem de ce e mai bine? Mă pomesc cu pasii greoi spre mașină. În mod ciudat nu simt durere, mai mult furie, o furie lăuntrică gemenă ca o rană proaspătă. Am fost abandonată încă o dată, și nici măcar nu știu de ce.

13 februarie 2020
E ciudat cât de repede poate trece timpul, parcă ieri mă aven-turam în descoperirea marilor mistere, iar azi aștept un telefon cel puțin informativ de la secția de poliție. Atunci când am anun-țat dispariția Victoriei, totul era învăluit de mister. Până la urmă

cheie argintie pe care scrie nr. 2 și o mică scrisoare.

Dragă Rebeca,

Să știi că îmi pare rău că te las în cecăță, mereu te-am iubit.

Te veghez de pe lumea cecălăltă,

Victoria

Inimă îmi bate de parcă am alergat 10 km. Ochii mei citesc, dar creierul nu vrea să recepteze. Neg cu desavârșire adevărul. Probabil, s-a mutat în altă tară și nu a vrut să-mi spună. Poate să... să fi moartă. Îmi aduc aminte de cheie, probabil este cheia de la apartamentul ei, sau de la mașină, de la cutia ei poștală. Nu am nicio idee, gândurile mele se încolăcesc într-o grămadă de hoas și soc, e imposibil.

Decid că trebuie să rezolv problema cu cheia, să o caut pe Victoria, poate încă nu a plecat. Apartamentul ei nu este departe, ajung la ușă ei mai repede decât mă aşteptam. Probabil, șocul a pompat în mine adrenalina, iar adrenalina – energie nedescoperă-

rită, cu toate că încă nu am mâncaț nimic azi. Limiștea devine apăsătoare, blocul pare a fi părăsit, cu toate că luminile din ferestre sugerează opusul, ajung la etajul trei, urcând scările cu repeziune. Ușa apartamentului ei este verde. Se distinge în mod sigur în comparație cu toate celelalte, corre sunt de o monotonie gri, repetitivă. Ciocănesc încet, cu sfîrșit, de parcă nu vreau să intru, dar trebuie. Nu pot lăsa frica să mă macine, ciocănesc mai cu putere, de mai multe ori, dar nimic. Cheia salvatoare în această situație se rotește perfect încuietată. Deschid ușa încet, însotită de aventurez și în celelalte încăperi, baia este goală, dormitorul nici măcar o plăpumă nu are. Doar în sufragerie, pe măsuță de cafea din sticlă, se află încă un plic, gata să fie deschis. Ezit, dacă ultimul plic a fost prevestitorul răului, este sigură. Fojta mică din interior este împărtășită în două. Sunt doar două rânduri de scris îngrijit.

Bine ai venit la foșta mea casă, liniste ca de mormânt. O strig pe greoi, respirația – scădată. E o linie de mormânt. O strig pe m-am lăsat dusă de ope, la podul dacă îți place, te poți muta aici. Eu oră cu mașina, am ajuns la o pădure, pe o cărărușă lăturălinică, un pod și, în final, pe un șanț plin cu flori roze. Împrejurimile erau atât de frumoase încât mi-ai săriat de sănge, acolo unde amintirile negre s-au îneccat odătă cu mine.

21 decembrie 2019
Podul de sânge, podul de sânge, podul de sânge... doar la astă mă gândesc de trei zile. Să

obicei. Dulapurile sunt pline doar de vase. Niciun fel de mâncare, nici măcar sare nu este. Frigiderei este și el gol și deconectat, draperiile de la fereastră sunt trase. Totul este nefișesc, fiorii mă cuprind. Nu am mai văzut bucătăria nicio dată atât de ostilă ca acum. Mă aventurez și în celelalte încăperi, baia este goală, dormitorul nici măcar o plăpumă nu are. Doar în sufragerie, pe măsuță de cafea din sticlă, se află încă un plic, gata să fie deschis. Ezit, dacă ultimul plic a fost prevestitorul răului, este sigură. Fojta mică din interior este împărtășită în două. Sunt doar două rânduri de scris îngrijit.

Înăuntru e întuneric, pașii îmi sunt strâng ochii, lumina este prea puternică. Mă uit în jur. Totul pare gol, nepopulat. Pe acasă nu este nicio crăciună. Ilinicul de casă nu este pe platul bucătăriei, ca de

24 decembrie 2019
Podul roșu... îmi aduc amintele că în prima vară, când m-am mutat aci, Victoria m-a invitat la un picnic. Am pregătit tătine și suc de portocale. Mi-a spus că vrea să-mi acesea ce poate fi? Observ că nu este sigură. Fojta mică din interior este împărtășită în două. Sunt doar două rânduri de scris îngrijit.

Bine ai venit la foșta mea casă, un pod și, în final, pe un șanț plin cu flori roze. Împrejurimile erau atât de frumoase încât mi-ai săriat de sănge, acolo unde amintirile negre s-au îneccat odătă cu mine. În după-amiază accea, am plecat încă de la Victoria în niciun chip, iar scrisorile pe care mi le-a lăsat nu sunt deloc linșișitoare. Mi-e teamă că ar fi putut face o prostie, și încă ună mare, dar nu cred că a murit. Nu, Victoria... Ea trăiește, pur și simplu îmi joacă o festă care se întinde mult prea mult, cel puțin sper.

25 decembrie 2019
Știi momentul când faci ceva tuată devine alarmantă. Nu pot nou și entuziasmant, atunci când

Rubrică susținută de Alina FELEA, doctor în istorie, conferențiar cercetător

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a IV-a:

1. Identifică din sursa și din cunoștințele anterioare două consecințe ale evenimentului/fenomenu lui/procesului remarcat.

„Domitian, învins de marcomani și nevoit să fugă, trimise în mare grabă o solie la Decebal, regele dacilor, și îi oferi să încheie cu el un tratat pe care, mai înainte vreme, la cererea lui Decebal, îl refuzase în câteva rânduri... acordându-i lui Decebal meșteri pricepuți în cele mai diferite meserii folositoare și în timp de pace și în timp de război, ca să nu mai pomenesc de făgăduielile că îi va da mereu alte ajutoare”. (Cassius Dio, *Istoria romană*)

2. Determină evenimentul, ținând cont de sursă. Apreciază prin două argumente rolul unei personalități care a participat la elaborarea documentului menționat.

3. Argumentează denumirea lucrării, făcând trimitere la un eveniment sau la un sir de evenimente petrecute în RSSM. Formulează două cauze.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Evenimentul reprezentat în imagine este adoptarea Reformei agrare în România în 1921, care a determinat însemnante modificări în structura proprietății funciare rurale din România: în urma exproprierii pământului de la mari proprietari, terenuri arabile, fânețe, pășuni, păduri, vii și terenuri necultivabile au fost distribuite la împrietărire individuală a 1 393 353 de țărani, restul întinderii expropriate fiind destinată pentru pășuni și păduri comunale, vete de sat, rezerve

de interes de stat sau obștesc. O consecință a aplicării Reformei din 1921 a fost dezvoltarea ramurii culturii cerealelor, astfel că în perioada interbelică România devine un important producător și exportator de cereale. Pentru Basarabia hotărârea privind Reforma agrară a fost adoptată în 1920, iar instituția menită să implementeze reforma, Casa Noastră, care a sprijinit colonizarea binevolă, oferindu-le coloniștilor creditul necesar pentru procurare de inventar, precum și materiale de construcție pentru întemeierea gospodăriilor.

2. Evenimentul despre care relatează Plutarh este Bătălia de la Termopile din 480 î. Hr., ce este parte a războaielor greco-persane, bătălie în care s-au confruntat în calitate de conducători de oaste Leonidas I, rege al Spartei, și Xerxes, suveran al Imperiului Persan. Leonidas I s-a remarcat ca un deosebit strateg militar, determinând un punct important – trecătoarea Termopile, unde timp de mai multe zile a putut opune rezistență unei armate persane numeric mult mai mare. S-a remarcat și ca adevărat patriot al Greciei, acest fapt fiind remarcat prin cuvintele „ci eu mai degrabă mor pentru Grecia decât să fiu singurul domn asupra neamului meu”.

3. În imagine, prin coperta Abecedarului din 1932, este reprezentată implementarea Legii privind trecerea la alfabetul și grafia latină în RASSM, deosebit de importantă în special în condițiile promovării politicii de moldovenizare în RASSM, ale încercărilor de a demonstra că moldovenii sunt un popor diferit de români. Tipărirea manualelor, a cărților, a ziarelor și a altor tipuri de publicații în limba română cu grafie latină a oferit populației din RASSM, pentru o scurtă perioadă, posibilitatea de a se apropia de identitatea reală, de a învăța să citi cu grafia limbii române, de a menține în suflet conștiința națională și apartenența la poporul român.

Continuare în pag. 31

DOAMNE, SFINTE ÎMPĂRATE

Doamne, sfinte Împărate,/ Noi, micuții, te rugăm:/ Mintea noastră o deșteaptă,/ Carte multă să-nvățăm./ Carte multă, sănătoasă,/ Care face fericiti pe copiii cei cuminti. Amin

George TOPÎRCEANU

NOAPTE DE IARNĂ

Iarna!... Iarna tristă-mbracă
Streșinile somoroase,
Pune văl de promoroacă
Peste pomi și peste case.
Scoate-o lume ca din basme
În lumini de felinare –
Umple noaptea de fantasme
Neclintite și bizare.
Din hogeacul de cărbune
Face albă colonadă
Și pe trunchiuri negre pune
Capiteluri de zăpadă,
Iar prin crengile cochete
Flori de marmură cîină, –
O ghîrlăndă de buchete
Care tremură-n lumină.

BALADE MAI VECI...

Balaurii din basme nu sunt pure născociri ale imaginăției omului. Investigațiile științifice au stabilit că au existat reptile încăpate de proporții gigantice, precum și păsări cu caracter de reptilă. Însușirea balaurului de a regenera – capul retezat de paloșul eroului din poveste creștea la loc – are o confirmare științifică. Această proprietate o au câteva animale și reptile: hidra – animal ce trăiește încă în apele noastre dulci, unele șopârle care își refac coada ruptă, tritonul – un balaur miniatural având în lungul spatelui o creastă viu colorată. Încă în secolul al XVIII-lea, zoologul amator Trumbley a făcut câteva experiențe pe hidră, în urma cărora a observat regenerarea acestui mic animal, pe care l-a botezat hidră, prin asociere cu fabuloasa creatură mitologică, ucisă cu mare greu de Hercule. Tânărind în lung o hidră, dar nu toată, ci doar capătul anterior unde sunt brațele, fiecare jumătate s-a refăcut, iar tăindu-le și pe acestea în două, capetele s-au refăcut iarăși; după încă o tăiere, animalul semăna cu un adevărat balaur cu 7 capete.

Aexistat sau nu Robin Hood, cântat în baladele engleze medievale? Acest haiduc al nordului, care îi prăda pe cei bogăți pentru a distribui prada săracilor, se aseamănă cu eroii legendari ai baladelor românești. Dacă în secolul al XIX-lea se mai consideră că este vorba de un erou fictiv, cercetările ulterioare au stabilit că legenda conține multe elemente veridice. Primele referințe la Robin Hood au fost făcute în 1350. Arhivele din 1230 menționează un Robin Hood, descris ca un „hoț”, dar problema constă în faptul că acest nume era foarte frecvent în Anglia. Nu este fiabilă nici data, diferite balade îl situează sub diverse domnii: de la cea a lui Richard Inimă de Leu (1189-1199) până la cea a lui Eduard al II-lea (1307-1327).

Expresia *A fi ca în sânul lui Avraam* poate fi înțeleasă dacă știm despre ritualul evreiesc de a sta la masă după anumite reguli. Mesenii erau așezați în așa fel încât capul unei persoane era aproape de sânul vecinului de masă și puțin deasupra lui. Oaspetele privilegiat erau pus în această poziție față de gazdă. Cei care erau în sânul patriarhului Avraam se aflau, metaforic, la intrarea în Paradis.

FRAM, URSUL POLAR

(fragment)

Viscolul chiuia, rostogolind trâmbele de zăpadă măruntă, icnea în pereți de gheăță, în stânci, în sloiuri, gemea și urlă de-a lungul pustietăților albe.

Nu se cunoștea cer de pământ, ghețuri de ape.

Și această năprasnică dezlănțuire dura de ceasuri, și de ceasuri, și de ceasuri.

Se mai afla oare undeva un cer limpede?

Se mai afla undeva oare o casă caldă, cu o gură de sobă, unde copiii întind mâinile subțiri să se dogorească la pâlpâirea flăcărilor?

Mai erau oare undeva oameni care se plâng de căldură, asudă și își fac vânt cu batista?

Spăimântătoarea urgie a viscolului părea că a maturat tot. Că a îngropat tot. Stăpânează acum numai chiotul uraganului alb, vânturând nămeții dintr-un capăt la celălalt. Peste insule, peste banchiză, peste ochiuri de apă, vijelia trecea vâjăind.

Doi oameni se târâseră de-a bușilea sub un perete de sloi.

Credeau că au găsit adăpost. Dar adăpostul era amăgitor. Viscolul clădea troiene peste dânsii. Și oamenii luptau să-și elibereze răsuflarea. Scoteau capul din zăpadă. Iar atunci îi izbea în ochi, în gură, în obraz, pulberea măruntă și usturătoare, ca sticla pisată. Și înghețul îi cuprindea încetul cu încetul.

— Egon, tu mai simți mâinile?

— Nu le mai simt de mult, Otto. Nici mâinile, nici picioarele...

Că să-și audă glasul, erau nevoiți să strige. Și sfărțarea strigătului însemna acum o înfricoșătoare suferință pentru puterile lor istovite.

— Lovește, Egon! Lovește mereu din palme. Mișcă degetele. Numai aşa nu se oprește săngele!... Dacă s-ar opri, s-a sfârșit cu noi!...

Celălalt gemu. Un timp au tăcut amândoi.

S-a auzit iarăși numai chiotul bezmetic al viscolu-

lui; vântul izbind în stâncă de gheăță, praful sticlos de zăpadă învolburându-se în șuier.

— Egon... Ascultă, Egon? Mă gândesc că mă așteaptă acasă doi copii. N-am să-i mai văd niciodată. Niciodată... Maria împlinește doi ani. Peste o săptămână împlinește doi ani... Are să uite cuvântul tată. Ascultă, Egon? Are să uite cuvântul tată...

În învelișul lui de troian, Egon încercă să vorbească. Dar viscolul îi astupă gura. Închise ochii. De ce-ar mai vorbi? Ce poate să mai spună? Avea și el o fetiță care îl aștepta acasă. Poate acum se încălzește la gura sobei. Poate întrebă: — Oare ce face tata?... Poate ia lecție la pian... Fetița lui e mai mare. A împlinit șapte ani. Merge la școală. Fotografia ei se află între capacele ceasornicului din buzunar. Dar la ce mai folosesc aceste amintiri?

Ilustrații: Alexei COLÂBNEAC

Urmare din pag. 12

IV. Caracterul este temelia demnității personale. În lume, succesul se obține cu ajutorul tăriei de caracter, care, de asemenea, reprezintă un talent ce nu poate fi moștenit. Caracterul este rezultatul a două lucruri: atitudinea mentală și felul în care ne petrecem timpul liber, fiind o compoziție a proprietăților obiceiuri. Pentru a obține succes în viață, e necesar să fim mai preocupăți de caracterul nostru decât de talent, deoarece caracterul reprezintă ceea ce suntem cu adevărat, iar formarea finală a caracterului nostru stă în propriile mâini.

Caracterul are o valoare mai mare decât talentul, deoarece acesta nu se arată în momentele de confort, ci în cele de schimbări și controverse.

Daniela MORARU
Peștera, Sângerei

Punctajul participanților la etapa I:

39 de puncte: Ion LATU (10,10,10,9), Orhei.

38 de puncte: Sanda POSTICA (8,10,10,10), Bardar, Ialoveni; Teocista COLȚA (9,9,10,10), Cărpineni, Hâncești.

37 de puncte: Zarina BUTCU (10,9,9,9), Peștera, Sângerei.

36 de puncte: Nadina NICOLAESCU (9,9,9,9), Nadina URSU (9,9,9,9), Lozova, Strășeni; Alexandra COTUNĂ (9,9,9,9), Orhei.

35 de puncte: Dumitrița CHIRIȚA (8,9,10,8), Ignăței, Rezina; Daria COȘER (10,9,8,8), Cania, Cantemir; Stela RÄULET (9,9,9,8), Corjova, Dubăsari.

34 de puncte: Daniela MORARU (7,8,9,10), Peștera, Sângerei; Marina NOVAC (9,7,9,9), Susleni, Orhei; Alina LUPUȘOR (9,8,8,9), Ustia, Glodeni; Maria NINICU (7,9,9,9), Orhei.

33 de puncte: Andrei PÎNTEA (8,8,9,8), Peștera, Sângerei.

32 de puncte: Cristina LOPOTENCO (9,8,9,6), Peștera, Sângerei.

28 de puncte: Alina POPESCU (8,5,10,5), Susleni, Orhei.

25 de puncte: Andreea ICHIM (4,5,9,7), Peștera, Sângerei.

23 de puncte: Mihaela BUGA (7,5,8,3), Lozova, Strășeni.

17 puncte: Mihaela MIȚCO (5,1,6,5), Cușmirca, Soldănești.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 17 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Urmare din pag. 13

Un endoschelet poate funcționa pur și simplu pentru sprijin (ca în cazul spongierilor), dar servește adesea ca loc de atașare pentru mușchi și ca mecanism de transmitere a forțelor musculare. Endoscheletul se găsește în unele protozoare (structuri de siliciu), cefalopode (cochilii interne) și vertebrate (țesut osos și cartilaj). Endoscheletul poate crește continuu odată cu corpul animalului.

Animale cu exoschelete sunt insectele, cum ar fi lăcustele și gândaci, și crustaceii, cum ar fi crabii sau homarii, precum și diferitele grupuri de moluște, inclusiv gasteropodele, bivalvele, poliplacoforele și nautilușii. Unele animale, cum ar fi broaștele-țestoase, au atât endoschelet, cât și exoschelet.

Exoscheletele conțin componente rigide și rezistente care îndeplinesc un set de roluri funcționale la multe animale, inclusiv protecție, excreție, detectare, susținere, hrănire și acționează ca o barieră împotriva deshidratării la organismele terestre. Exoscheletele au un rol în apărarea împotriva dăunătorilor și prădătorilor, la sprijin și în furnizarea unui cadru de atașament pentru musculatură.

Deoarece exoscheletele sunt rigide, ele prezintă unele limite de creștere. Organismele cu cochilii deschise pot crește adăugând material nou la deschiderea cochiliei lor, așa cum este cazul melcilor, bivalvelor și altor moluște. Un adevărat exoschelet, ca cel găsit în artropode, trebuie să fie părăsit (năpărărire) atunci când este depășit.

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

27 de puncte: Ionela PILCHIN (9,9,7), Satul Nou, Cimișlia; Cristina PLOTNICOV (10,8,9), Văsieni, Ialoveni.

22 de puncte: Paulina CIOBANU (9,4,9), Satul Nou, Cimișlia.

20 de puncte: Andreea IOVU Bardar, Ialoveni; Teocista COLȚA, Cărpineni, Hâncești; Marinela URNU, Lozova, Strășeni (8,4,8).

19 puncte: Cristina DARII (7,4,8), Văsieni, Ialoveni.

17 puncte: Zarina BUTCU (5,4,8), Peștera, Sângerei.

16 puncte: Diana PLUGARU (4,4,8), Bardar, Ialoveni.

15 puncte: Mihaela MIȚCO (5,4,6), Cușmirca, Soldănești.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 15 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Rubrică susținută de Maia BĂNĂRESCU, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului (Ombudsman)

FĂRĂ MANUALE

Sunt elevă în clasa a VI-a la un liceu din capitală. Pe lângă disconfortul creat de pandemie ne-am pomenit doar cu 10 manuale de istorie și 10 de limbă și literatură română pentru o clasă de 28 de elevi... În librării nu sunt, ca să le procurăm. Stocurile sunt epuizate de câțiva ani! Manuale de muzică, dezvoltare personală... sunt pentru toți. Doar că nimenei nu-și alege muzica la bac... Suntem nevoiți să facem copii alb-negru. Să atunci când profesoara ne spune: „citește din chenarul marcat cu roșu”, eu ce fac?

Adelina V., 12 ani
Chișinău

Adelina, statul este, de fapt, obligat să asigure atât garantarea dreptului la educație, cât și asigurarea GRATUITĂ cu manuale, care ar trebui să fie egal accesibile. În acest sens, părinții tăi trebuie să solicite de la administrația instituției de educație unde îți faci studiile să te asigure cu manuale la toate disciplinele, care, de fapt, este obligată să o facă. La rândul ei, administrația liceului trebuie să solicite Direcției Educație din teritoriul unde îți faci studiile sau Ministerului Educației, Culturii și Cercetării să-și onoreze obligațiile. Înțând cont de situația pe care o descrii, îți recomandăm să aduci la cunoștință profesoarei problema, astfel încât ea să adopte o variantă alternativă de predare, ca exemplu – expunerea verbală pentru ca voi să vă faceți notițe, precum și reformularea sarcinilor. Profesoara nu trebuie să avantajeze nicidcum copiii care au manuale, întrucât o astfel de formulare „marcat cu roșu” vă discriminează pe voi, cei care ati făcut copii la manuale. Cel mai eficient este să rugați profesoara să se exprime pe cât de clar se poate, cu folosirea nu a culorilor, ci a textelor.

Vă încurajez să abordați problema public, pentru că fiecare dintre voi are dreptul la opinie, opinia voastră contează și trebuie să se țină cont de ea în orice situație care vă privește, desigur, dacă nu este în detrimentul sănătății și dezvoltării.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

*D*a, da. Despre sporturi e rubrica noastră, dar vreau să spun ceva care nu prea are nimic cu sporturile. Mi-a părut interesant să văd în Statele Unite ale Americii, de Halloween, cât de mult se asemănă o tradiție cu altă tradiție. Noi, a doua zi de Anul Nou, mergem cu Semănătul și punem în traistă dulciuri culese pe la casele oamenilor. Credeam, nu știu de ce, că doar noi facem asemenea lucruri. În America, în seara zilei de Halloween, copii, însotiti de părinți, merg pe la casele oamenilor și primesc dulciuri. Doar dulciuri. De ce cu părinții? Ca să fie în siguranță și ca să stea liniștiți și unii, și alții.

ETAPA a III-a:

Precum spuneam: despre sporturi e vorba. Venim cu alte întrebări și cu îndemnul să faceți următorii pași spre victorie. Victoriile voastre ne bucură nespus și ne încurajează să venim cu alte întrebări. Iată-le:

1. Câte medalii au obținut moldovenii la mondialele de sambo din Serbia? (5 puncte)
2. Cine este câștigătorul turneului de tenis de la Anvers (Belgia)? (4 puncte)
3. De ce a fost anulată Ediția 2020 a Grand Prix-ului Skate Canada? (3 puncte)

Vă dorim mult succes și..., dacă vă plac dulciurile, bateți la ușă și trimiteți răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

LECTIE ON-LINE

Mircea ANDREI

ENYA

Enya, pe numele real Eithne Ní Bhraonáin, este o cântăreață, compozitoare și instrumentistă irlandeză. S-a născut pe 17 mai 1961, în Gweedore, Irlanda. Bunicii artistei făceau parte dintr-o trupă ce cânta în toată țara, tatăl său era liderul trupei *Sieve Foy Band*, iar mama sa era cântăreață și dansatoare într-o trupă din orașul natal. Cei patru frați și cele patru surori ale ei formează grupul *An Clann Ás Dobhar* în 1968. În 1980, Enya se alătură trupei de familie. Cântă la clape și este backing vocal pe albumul lor *Crann Úll*, deși, oficial, nu face parte din trupă. În 1982, producătorul și managerul lor părăsește trupa, iar Enya începe o carieră solo sub îndrumarea lui.

Albumul de debut al artistei, *Enya*, lansat în anul 1987, nu atrage atenția publicului și a specialiștilor în mod deosebit. Marea lovitură a artistei în cariera solo vine în anul 1988, odată cu lansarea albumului *Watermark*, pe care este inclus și hitul *Orinoco Flow*. Piesa devine nr. 1 în Marea Britanie, ajunge pe locul 2 în Germania, iar albumul *Watermark* înregistrează vânzări de peste opt milioane de copii.

Trei ani mai târziu, Enya lansează un nou album de succes, *Shepherd Moons*. Discul se vinde în 10 milioane de exemplare și îi aduce artistei primul premiu

Grammy din carieră. La patru ani după *Shepherd Moons*, Enya vine cu un nou album, *The Memory Of Trees*, care îi aduce un nou premiu Grammy. În anul 2000 artistă lansează un alt disc premiat cu Grammy, *A Day Without Rain*. Se spune că acest disc este cel mai reușit album până în prezent, single-ul *Only Time* este folosit în filmul *Sweet November* și ajunge la radiourile americane spre finele anului. *Only Time* este melodia mea preferată. Pieselete artistei irlandeze ajung coloana sonoră pentru filme celebre. În noiembrie 2005, Enya lansează albumul *Amarantine*. Discul este recompensat cu un nou premiu Grammy în 2007, al patrulea.

Enya compune muzică rar. Nu se grăbește niciodată. Așteaptă momentul inspirat cu adevărat pentru a face asta. O mare parte din muzica artistei are influențe din folclorul irlandez și din muzica clasică.

În timpul liber Enya ascultă muzica lui Serghei Rachmaninov, adoră filmele romantice realizate în alb-negru, citește, pictează și se ocupă de colecțiile ei de artă. Iubește pisicile, are în preajmă 12 astfel de animale.

Ana BRADU

TATIANA KOŞELEVA

Voleiul fiind un joc competitiv, oferă spectacol dacă se sincronizează perfect următoarele elemente de bază: serviciul bine executat, rotația, atacul și, bineînțeles, apărarea. Spontaneitatea și priceperea de a crea faze impresionante pe terenul de volei nu scapă de sub observație publicului atunci când au în față un exemplu de admirat, mai ales că se lasă remarcat cu ușurință la înălțimea pe care o are – 191 cm. Este cazul jucătoarei Tatiana Košeleva, membră a echipei naționale de volei feminin din Rusia. Sportiva a impresionat la numeroase competiții, inclusiv la Montreux Volley Masters 2010, la Marele Premiu Mondial de Volei FIVB (în 2007, 2009, 2011, 2013, 2014, 2015, 2016), la Campionatele Europene (în 2007, 2009, 2013, 2015), la Campionatele Mondiale (în 2010, 2014), Cupa Mondială FIVB de Volei Feminin 2015 din Japonia și Jocurile Olimpice de la Londra 2012 și Rio 2016.

Tatiana Košeleva este medaliată cu aur la Campionatul Mondial din 2010, Campionatul European din 2013 și 2015, la cele din urmă fiind desemnată cea mai valoroasă jucătoare a evenimentului sportiv și cel

mai bun secund. La Campionatul Mondial din 2010, care a avut loc în Japonia, i se atribuie titlul de cel mai bun atacant al turneului.

Născută pe 23 decembrie 1988, la Minsk, Belarus, face primii pași în lumea sportului în orașul Tula, unde se mută cu familia să când avea trei ani. La începuturi practică atletismul, face parte din echipa de baschet a școlii, este majoretă și apoi jucătoare a echipei de volei Tulamaș. Peste ani joacă la cluburile Dinamo Moscova (2004-2007), Zarecie Odintovo, Dinamo Kazan și Dinamo Krasnodar înainte de a se alătura clubului de la Istanbul Eczacıbaşı VitrA în 2016. Se căsătorește în 2011 cu antrenorul secund al clubului Dinamo, Fiodor Kuzin.

Sportiva a suferit o operație serioasă pe genunchi în 2011, mulți crezând că își va încheia cariera. Dar datorită insistenței și perseverenței de care dă dovadă, se recuperează surprinzător de rapid și revine pe teren cu noi performanțe.

Daniela CODREANU

ROBERT KOCH, ANCHETATORUL INAMICILOR INVIZIBILI

Trăim vremuri deosebit de grele. Omenirea nu a mai avut astfel de provocări mai bine de un secol, când Europa era bântuită de gripe spaniolă. Aceasta a exterminat pe tot globul un număr enorm de oameni, care, după diverse aprecieri, variază între 17 și 100 de milioane. E vorba de o pandemie, care a trecut ca un viitor negru, pestă întreaga planetă. S-a întâmplat în anii 1918-1920. Atunci inamicul invizibil a curmat preponderent vietile tinerilor, vîrstă medie fiind de 28 de ani... Lumea deja cunoștea căte ceva despre acest dușman, de care încerca să se protejeze și pe care spera să îl învingă. Și un suport de neprețuit în această luptă erau rezultatele cercetărilor savantului german Robert Koch.

Heinrich Hermann Robert Koch s-a născut pe 11 decembrie 1843, în orașul Clausthal din Saxonia de Jos, Germania, în familia inginerului minier Hermann și a Mathildei Koch. Era al treilea copil din cei 13. Cu ajutorul fraților mai mari, a învățat să citească și să numere pe când avea doar patru ani. Bunicul său după mamă a intuit un viitor de cercetător pentru nepoțel. El, împreună cu fiul său erau naturaliști amatori și încurajau setea de cunoștințe a băiatului. După studii private, Robert a urmat gimnaziul și, în scurt timp, a devenit cel mai bun elev. La 19 ani se înscrise la Universitatea din Göttingen pentru a studia filologia, dar în scurt timp se transferă la medicină. Printre profesori l-a avut și pe anatomul Jacob Henle, care afirma că bolile infecțioase pot fi provocate de microorganisme, care pătrund ușor în organismul uman prin râni. La scurt timp, după absolvirea cu succes a studiilor, Koch susține examenele pentru a deveni ofițer medical.

S-a căsătorit în 1867, și soția i-a dăruit pentru distractie un microscop. Nici nu bănuia că acesta avea să-l „fure” pe Koch din familie definitiv, microscopul devenindu-i „prieten” nedespărțit. Acasă și-a organizat un laborator, în care petrecea tot timpul liber. În 1870 se înrolează în calitate de medic de campanie în războiul franco-prusac. În 1876 el reușește să izoleze și să cultive în mediul artificial bacilii de antrax – o boală infecțioasă extrem de periculoasă. Elaborează propriile tehnici de studiu al microorganismelor invizibile – le înmulțește în medii sintetice, le colorează cu anumiți pigmenti, le studiază la microscop, le desenează și le fotografiază, le cercetează acțiunea asupra animalelor. Confirmă experimental ipoteza profesorului său Jacob Henle.

Munca asiduă, plină de sacrificii, i-a permis să determine, în 1882, că tuberculoza, care lua mii de vieți, este provocată de un bacil, transmis pe cale aeriană. Acesta este cunoscut ca „bacilul Koch”. A elaborat și metoda identificării acestuia, și măsurile de protecție împotriva tuberculozei, chiar și încercat să și o trateze (din păcate, nereușit). Aceste rezultate senzaționale i-au adus faima în întreaga lume. Ca un specialist valoros, este trimis în diferite colonii germane din Africa, pentru a lupta cu diferite infectii. În Egipt el descoperă vibronul, care provoca holera – o altă boală infecțioasă cumplită.

Rolul lui nu se limitează la această descoperire – el elaborează și metodele de control al epidemiei, valabile și azi. Ajunge și în India, unde holera facea ravagii, iar măsurile elaborate de el ajutau autoritățile să lupte cu astfel de epidemii. Meritul său în studierea bacteriilor și a altor microorganisme, responsabile de multe boli infecțioase, este recunoscut de autoritățile germane, care îl numesc profesor la Universitatea din Berlin (1885-1891), apoi fondează

și conduce primul Institut de Boli Infecțioase din Germania, care în prezent îi poartă numele. În 1901 Koch afirma că tuberculoza la om și la animale este provocată de bacili diferenți, fapt care a fost luat în furci de către specialiști. Timpul a demonstrat că R. Koch a avut dreptate.

În 1905, pentru meritele enorme în studiul tuberculozei, Koch s-a învrednicit de cea mai mare distincție în lumea științei – Premiul Nobel. Și după această recunoaștere Koch continuă expedițiile în Africa, unde contribuie substanțial la cunoașterea mai profundă a bacteriilor contagioase. Postulatele lui Koch

despre identificarea și dezvoltarea bolilor infecțioase sunt valabile și azi. Rolul lui enorm pentru știință și practica epidemiologică este greu de suprareapreciat. S-a stins din viață la doar 66 de ani (27 mai 1910). După Koch omenirea a devenit mai sigură – el a indicat căile de luptă cu numeroșii inamici biologici ai oamenilor și animalelor.

Din păcate, adesea ne amintim de astfel de titani ai științei prea târziu, când clopoțele bat neconitenit. Așa că ascultați și respectați cerințele medicilor – ei știu ce recomandă. Aveți grijă de voi și de cei dragi, păstrați darul cel mai scump și irecuperabil – viața.

Violeta ZABULICĂ

Jurie SCUTARU, doctor în științe

CĂLĂUZĂ

PRIVIRE

Monahia Parascheva AVĂDANEI
Mănăstirea Diaconești, România

ÎNGERUL NAȘTERII DOMNULUI

Enoaptea Nașterii Domnului. Vântul suflă jucăuș peste dealurile troienite de omăt. Cerul își cerne argintată zăpadă în roiu și vârtecușuri scânteietoare. E ora la care, cu genele obosite de aşteptare, copiii păsesc în împărăția somnului.

Părintii au adormit și ei. Numai vântul n-are somn. El e paznicul ce veghează taina acestei nopti, taina noptii Nașterii Domnului. Spre miezul noptii, când nu se mai caude niciun foșnet de-al oamenilor, vântul coboară pe un val de zăpadă un înger din înălțimea înstelată. E îngerul Nașterii Domnului.

În fiecare an, în această noapte, Dumnezeu îl trimite pe pământ cu daruri pentru copii. Îngerul are o tolba atât de adâncă, încât niciodată darurile din ea nu s-au împuținat. El intră din casă în casă și se oprește la căpătâiul fiecărui copil. Dintr-o privire îi citește și-i cântărește sufletul, după care scoate din desagă darul hărăzit lui de Dumnezeu. Iar Bunul Dumnezeu pregătește în fiecare an o mulțime de daruri minunate.

Prima dată a intrat într-o casă frumoasă cu ferestre mari, prin care abia se zărea o luminiță firavă. Într-o încăpere curată și căldă, între perne, pe un pătuț, o fetiță tocmai adormise. Îngerul s-a apropiat de ea, a cercetat-o cu o privire pătrunzătoare și a scos din sac darul potrivit pentru sufletelul ei. Darul ei era pacea. Îngerul a binecuvântat-o și i-a citit deasupra capului, dintr-o carte groasă cuvântul lui Dumnezeu:

— Tie, pentru că nu te certi cu nimeni și nu-ți plac vorbele urâte, tie îți dăruiesc pacea. Inima ta va fi plină de pace în toată vremea. Oamenii se vor simți liniștiți lângă tine și vei potoli multe furtuni din sufletele lor.

Pe urmă îngerul a sărutat-o pe copilă pe frunte și a zburat mai departe.

A intrat în altă casă. Si acolo un băiețel abia așpișe. Îngerul l-a cântărit și pe el cu privirea și a scos darul din desagă. Darul acestui băiețel era curajul. După ce l-a binecuvântat, i-a citit și lui din cartea cea groasă:

— Tie, pentru că nu-ți este frică de greutăți și alegi de fiecare dată ce este mai greu de făcut, îți dăruiesc curajul. Vei avea o inimă curajoasă și nu vei ști ce înseamnă îndoială. Oamenii te vor prețui și se vor sprijini de sufletul tău când vânturile vietii îi vor clătină.

După ce a terminat de citit, îngerul l-a sărutat și pe el pe frunte și a plecat grăbit mai departe. Calea pe care-o avea de făcut era lungă.

A intrat în casa unei fetițe care adormise de numai câteva clipe. După ce i-a cântărit cu grija sufletelul, a scos din desagă darul potrivit pentru ea. Darul ei era blândețea. Îngerul a binecuvântat-o și i-a citit:

— Tie, pentru că nu vrei să rânești pe nimeni, nici măcar cu o privire, îți dăruiesc blândețea. Vei avea o inimă blândă ca o rază de soare și vei alina multe suflete chinuite.

După ce a sărutat-o pe fruntea adormită, îngerul s-a grăbit spre alți copii. La toti le-a cântărit sufletele și le-a lăsat daruri pe potriva lor. A dat unora înțelepciunea, altora bucuria, altora hărmicia, istețimea, mila, cumpătarea, smerenia, nădejdea... și câte și mai câte daruri.

Într-un sfârșit, a ajuns și la ultima căsuță. Era o casă simplă, tărânească. Obosit de osteneala drumului, îngerul și-a scuturat în cordac aripile încărcate de zăpadă argintie și a intrat încetisoară într-o odaie. Acolo, într-un pătuț cu cearșafuri curate, dormea adânc un băiețel. Avea fruntea înaltă, peste care se revârsau bucle negre și moi. Îngerul s-a apropiat de el și l-a privit îndelung. Băiețelul își rezemase pe braț tâmpla străvezie și gânditoare, încât nici nu părea un copil, ci un om în toată puterea cuvântului. Lumina palidă a lunii ce bătea prin fereastră îi scălda chipul alb și tragedia floarea de cireș. Îngerul l-a privit încurcat. A vrut să-i cântărească sufletul, dar n-a putut. Sufletul acestui copil era mult prea mare. Atât de mare, că îngerul s-a speriat și a tresărit, neștiind ce să înțeleagă. Oare avea el prin desagă vreun dar potrivit pentru acest copil? O clipă chiar a avut gândul că poate Dumnezeu a uitat să pună un dar pe măsura lui. Dar îngerul știa că acest lucru era cu neputință și a căutat mai atent în tolba.

În mâncă a luat ceva greu, greu de tot. A tras mâna afară și a privit în palmă. Atunci s-a cutremurat. Darul acestui copil era suferința. Îngerul a privit fruntea albă ca laptele a băiețelului, buzele subțiri, obrazul fraged, umerii plăpâanzi și a suspinat. A suspinat dându-și seama că nici mintea lui de înger nu poate pricepe toate tainele și judecățile lui Dumnezeu. Aripile i s-au înfiorat tremurând ușor. A îngenunchiat lângă pătuțul copilului și i-a așezat pe frunte darul. L-a binecuvântat de trei ori, și cu vocea stinsă ca de litanie, i-a citit cuvântul lui Dumnezeu:

— Știu cât de mare este sufletul tău. Știu că în el va încăpea o lume întreagă, știu că în el vei vrea să cuprini chiar nemărginirea Mea. Știu că inima îți va arde de iubire. Că îți vei iubi ca nimeni altul neamul din care te-ci născut, că îi vei iubi pe oameni până la sfârșit, că vei iubi toate frumusețile făcute de Mine, că vei iubi râul, ramul, că vei iubi Biserica Mea, pe Sfinții Mei, pe Maica Mea; știu că Mă vei iubi pe Mine. Și pentru că te vei asemăna cu Mine în iubire, tie îți dăruiesc darul Meu cel mai de preț; îți dăruiesc su-

ferința. Întreaga ta viață va fi muiată în adâncuri amare de lacrimi. Săbii, fulgere și piroane vor trece prin sufletul tău. De la oameni vei primi biciuiri, loviri și pietre. Toti se vor lepăda de tine, îți vor înjosi numele și-l vor umili. Chiar și cei apropiatii ai tăi, când îți va fi cel mai greu, îți vor da să bei fiere și otravă. Răni nevindecate și nemângâiate vei purta în trup și în suflet.

Îngerul s-a opriț o clipă, a suspinat și a citit mai departe:

— Dar din acest adânc de suferință va crește un Tânăr înțelept ce va arde în inima sa toate dorurile și durerile neamului său. Va crește un Tânăr voievod ce va fi peste veacuri lumina neamului său. Iar când lumea nu va mai putea începe strălucirea ta, lumina ochilor tăi se va stinge. Atunci vei urca ușor, cu suflet blând și luminos, slobozit de toată suferința, în lumina falnicelor bolti, în palatele cele de mărgean, acolo unde nu este nici durere, nici întristare, nici suspin...

Acestea au fost ultimele cuvinte pe care îngerul le-a citit din carteia cea groasă. Printre genele rourate de lacrimi l-a privit pe copilul ce dormea și i s-a părut că vede strălucind pe fruntea lui când o cunună de stele, când o cunună de spini. A vrut să-l sărute și pe el pe frunte, dar n-a îndrăznit. și atunci îngerul s-a aplecat cu evlavie și a sărutat picioarele copilului care promise ca dar suferința.

Copilul acela era Mihai Eminescu.

Copilul acela era Mihai Eminescu.
Alexei COLÂBNEAC

Urmare din pag. 21

În contextul politicii de moldovenizare, deznaționalizare și rusificare a populației din RASSM, în perioada 1924-1932, în școlile din RASSM se învăța în „limba moldovenească”, scrisul fiind cu grafie chirilică, și toate publicațiile erau editate cu această grafie.

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

Se acordă: 5 puncte din oficiu și câte 10 puncte pentru fiecare răspuns corect.

35 de puncte: Cristina PLOTNICOV (5,10,10,10), Văsieni, Ialoveni;

34 de puncte: Mădălina NACU (5,10,9,10), Corina MERIACRI, Alexandra Petrean (5,9,10,10), Văsieni, Ialoveni;

33 de puncte: Teocista COLȚA, Cărpineni, Hâncești; Gabriela PAHOME, Nisporeni; Mihaela MIȚCO, Cușmirca, Soldănești (5,9,9,10); Anastasia VATAMAN, Vădeni, Soroca; Maria-Denisa NOVICOV, Parma, Italia (5,10,9,9); Mihaela UNGUREANU, Chetrosu, Drochia; Sanda POSTICĂ, Bardar, Ialoveni (5,9,10,9);

32 de puncte: Diana PLUGARU, Bardar, Ialoveni; Natalia IEPURE, Vădeni, Soroca (5,9,9,9).

S-au acceptat toate variantele corecte ale răspunsurilor.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 32 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Dragi elevi! Fiți atenți la sarcinile formulate! Scrieți citești! Fiți atenți la ce este un eveniment/un proces/un fenomen și ce este un tratat (document și nu eveniment) / o reformă/o sursă. Vă reamintim: răspunsurile trebuie să fie individuale, originale și complexe. **Atenționăm:** răspunsurile colective și/sau identice nu vor fi punctate.

VIOLETUL ÎMI ÎNCĂLZEŞTE SUFLETUL

Nadejda RAȚĂ, 17 ani, elevă la LT I. Creangă din Ungheni. Finalistă a concursului internațional de desene din Winston-Salem, SUA (2020).

— Ce emoții ai trăit când ai aflat că ești printre finaliste alături de cei din Japonia, Canada și Mexic?

— Am fost surprinsă. Nu credeam că o să câștig. Eram fericită, mândră de propria lucrare și de capacitatele mele. Este o victorie mare pentru mine.

— Cum ai descoperit pasiunea pentru pictură?

— Pictura era strâns legată de mine de când mă ţin minte. Adevărata pasiune am descoperit-o în clasele primare la orele de artă plastică. Părinții au văzut un potențial talent și aşa am fost înscrisă la Școala de Arte Plastice Raisa Cojocaru din Ungheni, unde mi-am dezvoltat aptitudinile și mi-am găsit propriul stil alături de profesoara Diana Ciubotaru-Viziru.

— Ai o culoare preferată?

— Îmi este foarte greu să aleg doar o culoare, dacă totuși fac alegerea – ar fi violetul. Deși este o culoare rece, îmi încălzește sufletul. O asociez cu nemărginirea universului și frumusețea întunericului iluminat.

— Care pictori te inspiră?

— Unul dintre pictorii mei preferați este Salvador Dalí, care se evidențiază prin tehnica sa unică de desen și printr-o deformare semnificativă a realității.

— Ce lucrare celebră îți-ai dori să o ai acasă pe perete?

— Noaptea îinstelată de Vincent van Gogh. Tehnica de desen și contrastele pe care le folosește în această lucrare te cuceresc.

— Care a fost cel mai bun sfat pe care l-ai primit vreodată?

— „Încearcă”. Deși pare simplu, acesta este un stimul bun: să încerci ceva nou, să-ți assumi riscul, să nu-ți fie frică de-o schimbare. Aceasta a stat la baza realizării desenului pentru concursul din America. Până nu încerci, nu afli ce poți realiza.

— Ce loc rezervi în viitorul tău picturii?

— Cu siguranță va sta la baza profesiei mele.

— Ce-ți place să faci în timpul liber?

— Continui să desenez, dar prefer să joc volei, să citesc, să privesc filme.

— Care este cartea de pe noptiera ta?

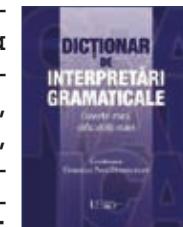
— Romanele semnate de Agnes Martin-Lugand Oamenii fericiti citeșc și beau cafea și Viața e ușoară, nu-ți face griji.

Pentru NOI – Iuliana SCHIRCĂ

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

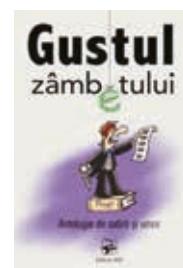
DICTIONAR DE INTERPRETĂRI GRAMATICALE. Cuvinte mici, dificultăți mari. Academia Română, Facultatea de Litere, Universitatea din București. Coordonator Gabriela Pană Dindelegan. București: Univers Enciclopedic GOLD, 2020, 560 p.

Ediția concepută ca instrument de lucru adresat celor interesați de dinamica limbii române ia în discuție 165 de cuvinte și de forme cu gramatică dificilă, categorii greu de integrat gramatical, diferite tipuri de neregularități și de convesiuni etc. Lucrarea colectivă se situează în continuitatea altor două lucrări importante, *Gramatica de bază a limbii române* (2010, 2016) și *Gramatica limbii române pentru gimnaziu* (2019). Noutatea și originalitatea ei ca resursă educativă accesibilă, utilă și modernă de explorare a gramaticii limbii române rămâne să o descoperiți, dragi cititori.

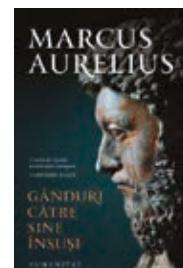
GUSTUL ZÂMBETULUI. Antologie de satiră și humor. Ion Diviza, Gheorghe Postolache, Victor Prohin. Chișinău: ARC, 2020, 160 p.

Spor la zâmbet și stare de bine să aveți vă îndeamnă antologia de față, care vine să confirme „adevărul apodictic, știut de la cei vechi, de cei din Evul Mediu, de moderni și postmoderni că soluția de supraviețuire a spiritului, apăsat de problemele spinoase ale existenței, este mântuirea prin râs” (Acad. Mihai Cimpoi). Epigramiada basarabeană cu autorii ei remarcabili reliefază „contrastul comic dintre cuvânt și sens, dintre aparență și esență, dintre valoare și nonvaloare etc., pocantă cu efectul ei de surpriză și de atac violent, desființător, folosirea jocurilor de limbaj”.

GÂNDURI CĂTRE SINE ÎNSUȘI. Marcus Aurelius. București: Humanitas, 2020, 188 p.

Mottoul volumului *O carte de căpătăi a civilizației europene*, semnat pe copertă de Andrei Pleșu, nu te va lăsa să treci fără să o descoperi. Împăratul Marcus Aurelius, împărat al Romei vreme de două decenii, între anii 161 și 180, filozof stoic, a scris o lucrare în limbă greacă în cortul său de campanie în timpul luptelor cu germanii și sarmatii, intitulată *Ta eis heauton* (*Gânduri către sine însuși*). Prin intermediul învățăturilor sale cu un caracter moral, omul poate dobândi cumpătarea, virtutea și liniștea sufletească în fața vitregiilor vieții. Cioran sublinia: „Cu anii în urmă am cumpărat o ediție veche din Marc Aureliu care purta următoarea dedicație: Să-ți fie prieten în ceasurile grele și să te sprijine cum m-a sprijinit pe mine. Nu cred că i se poate face unei cărti un elogiu mai frumos decât acest prieten în ceasurile grele”.

ORGANUL PERECHE

Astăzi, în contextul pandemiei de COVID-19, sănătatea plămânilor a devenit unul dintre cele mai discutate subiecte de pe glob. Plămânul este organul pereche, situat în cutia toracică – principalul organ respirator, care asigură aprovizionarea cu oxigen a organismului și eliminarea dioxidului de carbon din sânge. Iată de ce protejarea lui este importantă pentru toți și întotdeauna, nu doar când suntem amenințați de o boală, așa cum este infecția cu noul coronavirus.

Te-ai întrebat vreodată cât de corect respiri? De obicei, nu acordăm atenție acestui act, deoarece tot timpul îl petrecem respirând. Totuși, trebuie să te asiguri că inspiri și expiri corect. Începe ziua cu câteva exerciții de înviorare. Poți face acest lucru în aer liber sau în casă, cu fereastra deschisă. Respiră relaxat, pe nas. Aerul inspirat pe nas ajunge cald și filtrat în plămâni, ceea ce nu se întâmplă atunci când respiri pe gură. Stai cu spatele drept pentru a respira corect. Obiceiul de a sta gârbovit sau strâmb te dezavantajează nu doar din punct de vedere estetic, dar îți poate reduce capacitatea respiratorie.

Cel mai mare dușman al plămânilor este fumul de țigară, chiar și pentru nefumători. Atunci când stai aproape de o persoană care fumează, fără să vrei, inhalezi și tu acele substanțe nocive emanate de țigară. Din acest motiv, ai grija să eviți expunerea la fumatul pasiv.

Atunci când vine vorba de sănătatea plămânilor, un rol colosal îl au și alimentele pe care le consumăm. Fructele și legumele, bogate în vitamina C, betacaroten, acid folic și zinc sprijină sistemul imunitar și sunt prietenoase celui respirator. Optează pentru cât mai multe legume crucifere (varză, conopidă, broccoli), morcovi, usturoi, ghimbir, mere, gutui, citrice, pește, nuci. Nu uita să bei lichide. Apa, precum și cecuriile din plante ajută la eliminarea toxinelor, inclusiv a celor din plămâni. Dacă îți plac portocalele sau mandarinele, află că sururile de citrice sunt bogate în antioxidați care ajută la menținerea unui sistem respirator sănătos.

Sterge regulat praful și urmele de mucegai de pe suprafețele din casă și lasă-te înconjurat de cât mai multe plante. Bogate în clorofilă, acestea îmbogățesc aerul cu oxigen, absorbind dioxidul de carbon și regleză nivelul de umiditate.

Rubrici susținute de Valeria PRODAN

CARNEA DE PREPELIȚĂ

Dacă nu ai avut încă îndrăzneala să guști un ou de prepeliță, cel puțin te-ai obișnuit să le vezi în vitrine. Mici și pistriuate, acestea sunt o comoară la capitolul vitamine și minerale, motiv pentru care sunt mai mult decât recomandate în alimentația de zi cu zi. Dar ce știi despre carne de prepeliță?

Observ că tot mai mulți producători de carne de prepeliță ne pun pe tavă acest produs alimentar, iar medicii nutriționiști nu au decât cuvinte de laudă la adresa lui.

Prepelita este o pasăre mică, cu o lungime de aproximativ 20 cm și o greutate, în medie, de 150 gr. Are cea mai dulce și cea mai fină carne, fiind apreciată în gastronomia întregii lumi, în special în cea franceză, italiană și greacă. Dar să nu uităm că este și unul dintre cele mai sănătoase tipuri de carne.

Prepelitele ocupă o poziție de frunte pe lista cărnii dietetice, iar consumatorii ei au doar de câștigat pentru alegerea pe care o fac. Această delicată este extrem de bogată în proteine, în vitaminele A, B, K, D, în minerale ca potasiul, fierul, magneziul, zincul, seleniul etc. Deși este o carne slabă, prepelița fortifică organismul și este indicată în regimul alimentar, în special al copiilor. Totodată, acest soi de carne asigură o bună funcționare a creierului, a sistemului muscular și osos. Carnea de prepeliță îmbunătățește funcțiile inimii, ficatului și vederea, și asta nu e tot. Carnea de prepeliță crește numărul de celule roșii din sânge, sporind concentrația de hemoglobină și stimulează imunitatea. Bogat în calciu, acest aliment, consumat cu regularitate, ameliorează starea pielii, a dintilor și a părului. Mă întreb, cum de încap atât de multe calități într-o pasăre atât de mică?

Deși are un conținut scăzut de calorii, carnea de prepeliță este foarte hrănitoare. Se găsește similar celei de găină. Există un număr considerabil de rețete pentru prepararea mâncărurilor din această carne fragedă, aromată și succulentă. Prepelitele pot fi date la cuptor, umplute, gătite la grătar sau la abur și servite cu paste, orez, legume proaspete și coapte. Aceste păsări mai sunt folosite pe scară largă la pregătirea supelor și a tocănițelor.

Dacă este proaspătă și calitativă, carnea de prepeliță nu dăunează organismului. Unica contraindicație pentru carne de prepeliță este intoleranța sau reacția alergică la acest produs, care, din fericire, este destul de rară.

CIUBOTICA-CUCULUI

O plantă din familia *Primulaceae*, purtând numele științific de *Primula veris*, ciuboțica-cucului ne întâmpină în fiecare primăvară, din martie și până în aprilie, cu florile sale de un galben intens, strălucitor. Termenul „primula” este diminutivul feminin latin pentru „primus”, însemnând „primul”. Cuvântul „veris” este genitivul latinesc pentru „ver” (primăvară).

În limbajul florilor, ciuboțica-cucului simbolizează drăgălașenia și grăția cuceritoare. În mitologia norvegiană, floarea de *Primula veris* era un simbol reprezentativ al lui Freyja, zeița frumuseții, dragosteii, fertilității și aurului, și se credea că prin intermediul acestei flori se putea ajunge la palatul său plin de bogății. Unii sunt de părere că, odată cu răspândirea creștinismului, atritivele lui Freyja au fost transferate Maicii Domnului, plantă ajungând să fie supranumită „Cheile Doamnei noastre” (Our Lady's Keys). De altfel, în Tara Galilor poartă denumirea de „dagrau Mair”, cu semnificația „lacrimele Mariei”.

Din cauza asemănării florilor sale cu niște chei, joacă un rol principal într-o legendă foarte populară despre Sfântul Petru, paznicul porților raiului. Se spune că, într-o zi, acesta ar fi auzit că unii oameni

se strecoară în paradis printr-o ușă secretă, fără a mai da socoteală pentru păcatele lor. S-a înfuriat atât de tare încât a scăpat din mâini cheile sale, care au căzut pe pământ și au dat naștere, pe dată, ca prin minune, florilor de ciuboțica-cucului.

În superstiții, se zicea că trilurile, cântecele privighetorii se puteau auzi mai ales în locurile pline cu flori de ciuboțica-cucului. Tulpiile de *Primula veris* foarte scurte anunțau o vară secetoasă.

De asemenea, se credea că vremea nu se face cu adevărat caldă decât după uscarea florilor sale și că, dacă acestea ieșeau la iveală iarna, erau semn de moarte. În folclor, anterele roșii din caliciul ciuboțelei-cucului erau întrebuițate pentru menținerea și chiar regăsirea frumuseții și tinereții.

Această plantă a fost menționată de Pliniu cel Bătrân pentru calitățile vindecătoare ale florilor sale timpurii. Împreună cu alte specii din genul *Primula*, a fost pusă la loc de seamă în farmacia druiților. În Evul Mediu, era la mare căutare de spălătorii florentini.

În medicina populară, ceea ce făcut din floarea de ciuboțica-cucului era considerat a fi bun pentru insomnie, dureri de cap și tensiunea nervoasă, dureri de ochi, friguri, gâlcii. În zilele noastre, s-a constatat că este o plantă de leac cu înzestrări antitusive, expectorante, emoliente, fluidifiante, sudorifice, hemostatice, antispatic, depurative, vermifuge, analgezice, anestezice, sedative, cicatrizante, tonifiante, antiseptice.

O INSULĂ PLUTITOARE DIN DEȘURI

Un canadian și-a construit de unul singur o insulă plutitoare din obiecte aruncate. Casa lui are două etaje, are grădină și găini, dar și panouri solare.

Canadianul a decis să trăiască de unul singur în mijlocul naturii, fără bani și fără tehnologie. Nu își spune numele real, vrea să fie cunoscut după porecla Shadow.

Tot ce găsește în râu aruncat de alte persoane el folosește pentru a adăuga la casa lui. Are prieteni și rude care îl vizitează ocazional și îl ajută cu diferite materiale. În rest, trăiește pe cont propriu și sfidează autoritățile canadiene, care au încercat să-l evacueze.

„Bine ati venit pe insula mea. Eu sunt Shadow, iar aceasta este Insula de Nicăieri. A fost construită în mare parte din obiecte fără folos, lucruri care au fost aruncate, care pluteau. Eu le-am salvat și am construit o insulă cu ele. Încerc să trăiesc fără bani pe cât posibil. Este o mentalitate brută. Banii sunt buni pentru unii oameni, nu sunt buni pentru mine”, povestește Shadow.

BERKELEY – 2021: RESETAREA LEGENDEI

3110 mm lungime, 1300 mm lățime, 1100 mm înălțime. Pariez că nu ghiciți ce este. Să nu vă mirați – sunt dimensiunile primului automobil Berkeley din 1956, model SA322. Și nu pur și simplu unul obișnuit, ci un automobil sportiv. Cine să fi produs astfel de ciudătenii?

Compania Berkeley Motor a apărut ca o colaborare dintre designerul Lawrence Bond, zis Lawrie, și uzina Barkeley Coach-works a lui Charles Panter, unul dintre cei mai mari producători de rulote din Europa. Firma era situată la Biggleswade (Bedfordshire, Anglia). Caroseriile erau realizate din material plastic, fortificat cu fibre de sticlă. Acest material a fost utilizat și pentru automobile. Pentru Panter această colaborare părea să fie o optimizare a producției, deoarece rulotele se bucurau de succes și erau cumpărate doar în anotimpurile calde.

Strategia consta în construirea unor automobile ușoare, economice, dotate cu motoare de motociclete. Primul automobil era propulsat de un motor de 322 cm³, cu doi cilindri, răcit cu aer, ce dezvolta 14 (!) c.p. Microautomobilul cântărea 320 kg! În scurt timp motorul a fost schimbat pe unul de 328 cm³, deja de 18 c.p. Modelul nou, SA328, a fost exportat și în SUA. Au urmat alte modele, cu caroserie tip roadster (cu două locuri, două portiere, deschisă sau cu acoperiș de tașabil), unele cu trei roți, toate cu tracțiune anterioară. Unele chiar au învins în curse pentru automo-

bilele ușoare pe circuite celebre.

Cu timpul creștea puterea motoarelor, creșteau și performanțele. Astfel, modelul B105 avea un motor de 51 c.p., care accelera vehiculul până la 160 km/oră. Ultimul microautomobil, produs în serie mică, a fost Berkeley Bandit – un roadster cu motor cu patru cilindri, 997 cm³, răcit cu apă. Dar nu a avut o soartă frumoasă – la finele

lui 1960 compania a falimentat pe motiv că rulotele nu mai erau solicitate.

Și iată că după 60 de ani de uitare, prin eforturile designerului Martin Rees și inginerului de automobile de curse Simon Scleater, marca reînvie cu modelul nou – Berkeley Bandit, care însumează cele mai noi tehnologii, inclusiv cele ecologice. Este proiectat de Tânărul designer, lituanianul Vladas Trakselis. În loc de fibre de sticlă sunt folosite cele de in, în loc de răsinile sintetice pentru monococ sunt utilizate răsinile vegetale, forestiere. Motorul – de 2,3 l, de 400 c.p., – propulsează roadsterul ușor (700-730 kg) până la 100 km/oră în doar 3,5 secunde. Este prevăzut și modelul coupe, dar există și motorizări electrice, și motor cu celule de hidrogen, și modele cu tracțiune integrală.

Pentru primele modele, promise pentru aprilie 2021 (produse în locația veche), producătorul solicită 60-70 de mii de lire sterline. Nu e mult pentru cei care duc dorul acestei legende.

Iurie SCUTARU

FEBRUARIE

150 de ani de la nașterea lui Constantin ISOPESCU-GRECU, jurist, politician, jurnalist, doctor în drept, profesor universitar, deputat în Parlamentul de la Viena, senator în Parlamentul României Mari, rector al Universității din Cernăuți (2 febr. 1871 – 29 mar. 1938).

170 de ani de la nașterea lui Wilhelm TRUBNER, pictor realist german (3 febr. 1851 – 21 dec. 1917).

110 ani de la nașterea lui Liviu DELEANU (Lipa KLIGMAN), poet, dramaturg, ziarist și traducător (8 febr. 1911 – 12 mai 1967).

170 de ani de la nașterea lui Spiru HARET, matematician, sociolog, pedagog și om politic român, membru titular al Academiei Române (15 febr. 1851 – 17 dec. 1912).

85 de ani de la nașterea lui Marin SORESCU, poet, dramaturg, prozator, eseist, traducător și pictor român (19 febr. 1936 – 8 dec. 1996).

180 de ani de la nașterea lui Pierre-Auguste RENOIR, pictor impresionist francez, denumit pictorul bucuriilor vietii (25 febr. 1841 – 3 dec. 1919).

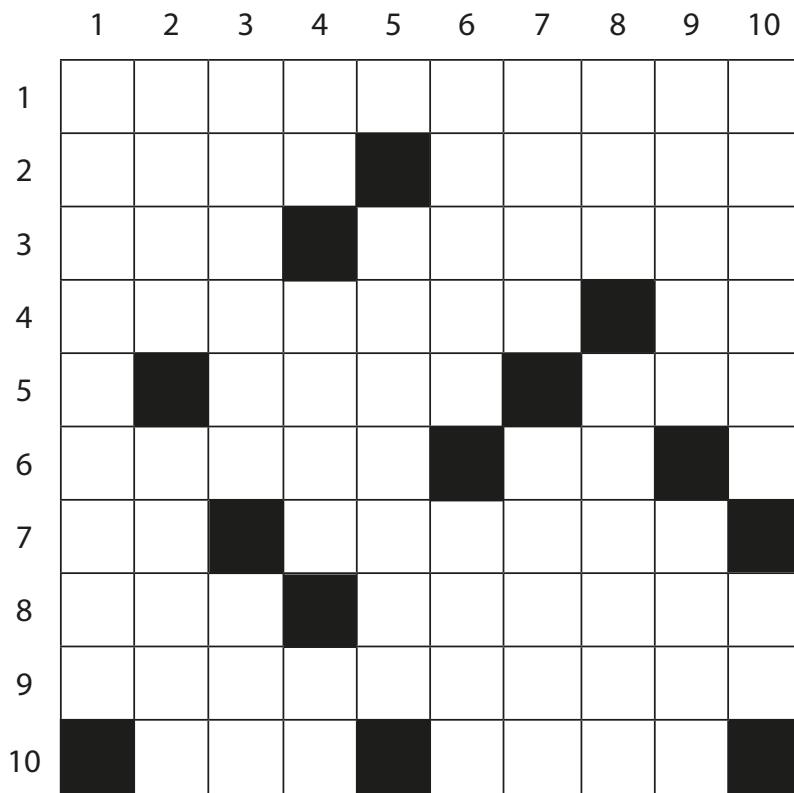
95 de ani de la nașterea lui Gheorghe PLATON, istoric român, membru titular al Academiei Române (26 febr. 1926 – 24 ian. 2006).

120 de ani de la nașterea lui Linus PAULING, chimist, profesor universitar american, laureat al Premiului Nobel pentru Chimie și Premiul Nobel pentru Pace (26 febr. 1901 – 19 aug. 1994).

65 de ani de la nașterea Vetei (Elisaveta) GHIMPU-MUNTEANU, interpretă de muzică etno și populară (27 febr. 1956).

cuvinte încrucișate

Rubrică susținută de Igor GROSU

trei variante – un răspuns

Cuvântul *a* purcede înseamnă:

1. A pomii la drum.
2. A tăia porcul.
3. A începe.

frământări de minte

Cine te îngână și nu te superi?

ORIZONTAL: 1. Transformat astfel încât să pară autentic. 2. A alunga păsările – Electrozi pozitivi. 3. Rostit – Expus primejdiilor. 4. A-și recăpăta sănătatea – Soarele egiptenilor. 5. Mama latinității – Verișorul bradului. 6. Zăpăcite – Cămașă. 7. Arma albinelor – Suflare lină. 8. Muscal – Iadeșuri rețezate! 9. Nesocotință. 10. Râuri – Posedă.

VERTICAL: 1. Contopiri. 2. Dobitoacă de genul calului – În acest moment. 3. Aspect lucios – Societatea Prietenilor Pădurii. 4. Pe lă – Stâncă – A două pe scara muzicii. 5. Doctorie. 6. Reputație – Sora iedului. 7. Cu toate acestea – Iederă fără rădăcină! 8. Pieptănătură femeiască – Durabile. 9. A se năzări... în sfârșit! – Răsărit. 10. Uriași – Uniunea Artiștilor Plastici.

Răspunsurile corecte – nr. 11, 2020

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Documente. 2. Eu. Nai. Ola! 3. Cic. Stop. 4. Orătanii. 5. Reparat. Ir. 6. Lată. Abne. 7. Găteli. A.T.N. 8. Ati. Emanat. 9. Tanc. Ataca. 10. Atașament.

VERTICAL: 1. Decor. Ga-

ta. 2. Ou. Relataț. 3. Căpățână. 4. Unitate. C.S. 5. Macarale. 6. Ei. Na. Imam. 7. Sită. Ațe. 8. Toți. Banan. 9. Elo. Intact. 10. Apărentă.

frământări de minte

Cuvântul *incorrect*.

trei variante – un răspuns

Cuvântul *năvăță* înseamnă drum dus-întors, instrument pentru confecționarea plaselor.

argus

Se ia un chibrit de la semnul (Ă), ca rezultat rămânând (-), și se pune la prima cifră, transformând-o din 6 în 8. Astfel, exercițiul e corect.

Arthur John ELSLEY (1860–1952): COPII CU BULGĂRI DE ZĂPADĂ

*A*fost un pictor englez din perioadele victoriene târzii și eduardiene, renumit pentru scenele sale de gen idilic ale copiilor jucăuși și animalelor de companie. Elsley și-a folosit adesea copiii și rudele ca modele pentru picturile sale. Fetița cu părul blond prezentată în multe dintre lucrările sale era, de fapt, fiica sa.

A studiat la Școala de Artă South Kensington în 1874. A urmat Royal Academy Schools în 1876. În 1889 s-a alăturat studioului nord-londonez al artistului Fred Morgan (1847–1927). Morgan era convins că fiecare imagine spune o poveste.

Elsley a contractat rujeola în tinerețe, ceea ce l-a lăsat miop. El a lucrat întotdeauna aproape de pânză și a acordat o atenție deosebită detaliilor. Opera sa a fost foarte apreciată pe plan regional în ultima parte a secolului al XIX-lea, obținând premii, precum o medalie de argint în expoziția din 1891 Crystal Palace.

Elsley a murit în Tunbridge Wells pe 19 februarie 1952.

Alte lucrări: PRIETEN SAU DUŞMAN; ÎN SFÂRŞIT, ACASĂ; CAP DE CAL; SURPRIZA; ȚINE-TE BINE.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

nimic altceva: De vorbă cu Vladimir BEŞLEAGĂ.

poezie: Aleksandr BLOK

*Calea spre Olimp: Răspunsurile corecte și punctajul acumulat de participanți la etapa I a concursului sportiv *Citius, Altius, Fortius!**

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Iuliana ȘCHIRCĂ
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Ianoș VRANCEAN
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Lucia STEGARESCU
corector

Valeria PRODAN
operator

Alina BODROVA
contabil-șef

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 3344
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 1300 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACȚIEI:
Revista NOI,
str. Al. Pușkin 22,
MD - 2012 mun. Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revista NOI
www.revistanoi.md

Revista este tipărită
la Tipografia Centrală

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfârșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafilor, prenumele, numele, vîrstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239
Post-restant 34239
Prețul 20 lei

21001>

9 771857 079808 >

POD PUSTIU

Valerie VOLONTIR